БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 272 (19.648). • 1986 йил 30 ноябрь, якшанба • Баҳоси 3 тийин.

Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига

ВАЪДАГА ВАФО

Ҳаққулободдаги 58-автокорхона ҳайдовчиси Г. Зокиров йилни беш йилликнинг икки йили топшириғини бажариш билан тугаллашни планлаштирган эди. У белгиланганидан бир ой илгари ўз ваъдасининг устидан чиқди.

Муваффақиятга эришишда унга КПСС XXVII съезди делегати, Намангандаги 22-автокорхона шофёри К. Абдураҳимовнинг тажрибаси ёрдам берди. Зокиров ундан ўрнак олиб, оғир вазнли автопоездларни бошқаришга ўтди. Бу эса мусобақа пешқадамига пландан ташқари икки минг тоннадан ортиқ юк ташиш, қарийб уч минг тонна ёнилғи тежаш имконини берди.

Автохўжаликнинг бошқа ҳайдовчилари ҳам Г. Зокиров ташаббусини қўллаб-қувватладилар. Р. Қобулов, Г. Исматов, Т. Мадаминовлар оғир юк кўтарувчи прицеплари бўлган машиналарни бошқармоқдалар. Автохўжаликда юк ташиш анчагина ортди, йил бошидан бери қарийб 40 тонна ёнилғи тежаб қолинди.

•

СИФАТ—АСОСИЙ МАСАЛА

Фрезерчи Ж. Дуанқулова шу куни гарчи юқори унумдорликка эришмаган бўлсада, Чирчиқ пойабзал фабрикасида ўтказилган касб маҳорати конкурсида уни ғолиб деб топишди. У барча маҳсулотни биринчи тақдим этишдаёқ топширганини жорий ҳисобга олди.

Иккинчи ва учинчи ўринларни эгаллаган пойабзал фрезерчилари Н. Черемисина ва Н. Абселямова смена топшириқларини 150 процентдан ошириб адо этдилар. Бироқ буюмлар сифатига қараб, уларга асосли эътирозлар билдирилди.

Фабриканинг бутун коллективи браксиз ишлашни мўлжалламоқда. Корхонада юксак сифатли маҳсулот чиқариш учун социалистик мусобақа кенг қулоч ёйган. Ёш пойабзалчиларни ўқитиш мактаблари ташкил этилган. Касб маҳорати конкурси ҳам малакали ва сифатли меҳнат дарси бўлди.

•

ГРАФИКДАН ЎЗИБ

Ҳовос йўл-ремонт қурилиш участкаси коллективи 1987 йил ҳисобига меҳнат қила бошлади.

Бу муваффақият социалистик мусобақа пешқадамлари бўлган йўл усталари С. Рўзиев, М. Жўрақулов, экскаваторчилар М. Абдиев, Х. Аҳмедов ва бошқаларнинг аъло даражадаги меҳнатлари билан боғлиқ. Улар кунлик топшириқларини бир ярим-икки баравар бажармоқдалар. Коллективнинг бошқа меҳнатчилари улардан ўрнак олишмоқда.

•

ЧЎЛҚУВАРЛАР УЧУН УЙЛАР

● Марғилон ёғочсозлик заводида янги контейнер уйлар синовдан яхши чиқди. Икки ўринли бу уйлар нефтчилар, геологлар, чўлқуварларга аталган.

Уйлар келаси йилдан кўплаб тайёрлаб чиқарила бошлайди ва бу ерда йигирма йилдан бери чиқарилиб келаётган эскирган вагонлар ўрнини олади. Янгилик аввалги намунасидан кўп жиҳатдан фарқ қилади. Қулайликлари, иссиқ ўтказмаслиги жиҳатидан шинам уйлар бир хонали квартирадан фарқ қилмайди. Марғилон трактор-ремонт заводи билан «Узоргтехводстрой» трестининг мутахассислари шу кўчма уй лойиҳасини ишлаб чиқдилар.

Марғилонликларнинг бу янгилиги бир неча моделда тайёрлаб чиқарилади. Улар буюртмачиларнинг хоҳишларига кўра, кўчма медицина пунктлари, дурадгорлик ва слесарлик устахоналарига айлантириб, жиҳозланиши мумкин.

(ЎзТАГ).

М. С. ГОРБАЧЕВ билан Р. ГАНДИнинг биргаликдаги матбуот конференцияси

ДЕҲЛИ, 28 ноябрь. (ТАСС). Бугун бу ерда КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев билан Ҳиндистон Республикаси Бош министри Р. Гандининг биргаликдаги матбуот конференцияси бўлди.

Р. Ганди матбуот конференциясини очиб, бундай деди: Бош секретарь жаноблари! Хонимлар ва жаноблар! Дўстлар!

Бош секретарь М. С. Горбачевнинг Ҳиндистонга қилган визити икки томонлама муносабатларимизда жуда катта босқич бўлди, деб ҳисоблайман. Бу визит мамлакатларимиз ўртасидаги мавжуд мустаҳкам дўстлик ришталарини тасдиқлади.

Биз муфассал муҳокама ўтказдик. Бу муҳокама, чамаси, ўн соат давом этди. Бизнинг юзма-юз учрашувларимиз самимият ва ишонч вазиятида ўтди. Айни вақтда министрлар ва делегацияларнинг бошқа аъзолари ўртасида муҳокамалар бўлди. Бу визитнинг якунлари икки томонлама алоқалар учун, региондаги барқарорлик учун ва, эҳтимолки, энг муҳими, — бутун дунёда тинчлик учун катта аҳамиятга эга бўлади.

Визит чоғида биз муштарак манфаатлар мавжуд бўлган кўпгина соҳаларни, айниқса, тинчлик, ядровий қуролсизланиш ва тараққиёт масалаларини муҳокама қилдик. Кеча биз Бош секретарь билан бир қанча ҳужжатларни имзоладик, Деҳли декларацияси шу ҳужжатлар орасида энг муҳими, деса бўлади. Унда ядросиз ва зўравонликсиз дунёнинг принциплари баён этилган.

Биз иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик тўғрисидаги битимни, янги консуллик конвенциясини, иккала мамлакатда фестиваллар ўтказиш тўғрисидаги протоколни имзоладик. Визит якунлари юзасидан қўшма баёнот чиқарилди.

Бу битимлар Ҳиндистон — Совет дўстлигига хос бўлган куч, етуклик, барқарорлик ва жўшқинликдан далолат беради.

Деҳли декларацияси — тарихий кўламдаги ҳужжатдир. Вақт ўтиши билан унинг халқаро аҳамияти тобора кўпроқ ортаверади. Унда озодлик, тенглик ва куч ишлатмаслик асосидаги халқаро муносабатларнинг принциплари баён этилган, у ҳамкорлик ва тинчлик руҳидаги жаҳон ижобий жараёнига катта ҳисса қўшади.

Биз ўз муносабатларимиз тарихида энг йирик иқтисодий битим туздик, бу битим бир қанча янги лойиҳаларни, шу жумладан кўмир ва нефть хусусидаги лойиҳаларни ўз ичига олади. Бу битимда иккита янги жиҳат бор: у маҳаллий манбалардан пул билан таъминланади ва объектлар тўла-тўкис битказиб топширилади.

Биз ўзаро савдо-сотиғимиз 1992 йилгача 2,5 баравар ортади, деб шартлашиб олдик. Биз иқтисодий ҳамкорликнинг янги соҳаларини, янги шаклларини ўрганамиз. Бизнинг экономика министримиз билан СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. М. Каменцев бу масалани муҳокама қилишни давом эттирадилар.

Биз фан ва техника соҳасидаги ҳамкорлигимизга сифат жиҳатидан жадаллик бахш этишга ҳам қарор қилдик. Биз бу соҳага мутлақо янгича ёндашамиз, десак бўлади. Илғор технологиялар соҳасида биргаликда тадқиқотлар ўтказиш назарда тутилмоқда, шундан кейин биз шу технологияларни биргаликда ўзлаштиришга ўтишни мўлжаллаяпмиз. Бош секретарь бизнинг мана шу жиҳатларни ўз жойида кўриб чиқиш учун СССР Фанлар академиясининг президенти Г. И. Марчук бошчилигида Ҳиндистонга делегация юбориш тўғрисидаги таклифимизга рози бўлди. Сўнгра делегация ишининг натижалари асосида биз навбатдаги қадамларни қўямиз.

Бу визит зўр мамнуният туйғусини уйғотмоқда. У Ҳиндистон — Совет муносабатлари даражасини тубдан юксалтиришни билдиради, деб умид қиламан.

Ҳозир эса мен Бош секретарь М. С. Горбачевга сўз бермоқчиман. У Ҳиндистонга биринчи марта келди. Бироқ афсуски, мамлакатимиз билан батафсил таниша олмади. М. С. Горбачев мамлакатимизга яна келиб, Ҳиндистонни муфассалроқ кўриш имкониятига эга бўлади, деган умиддамиз.

М. С. Горбачев. Муҳтарам Бош министр жаноблари! Муҳтарама хонимлар ва муҳтарам жаноблар! Ўртоқлар ва дўстлар!

Шуни айтишим керакки, Сиз, Бош министр жаноблари, менинг вазифамни осонлаштирдингиз ва айни вақтда қийинлаштириб ҳам қўйдингиз. Асосий гапни айтиб бўлдингиз. Мен бир неча мулоҳазаларни, ҳатто бир неча сўзни айтиш билангина чекланиб, Сизнинг гапларингизга тўла-тўкис қўшилишимни айтиб қўя қолсам бўлар эди. Аммо бу нарса ушбу учрашувда ҳозир бўлган журналистларни қаноатлантирмаган бўлур эди, деб ўйлайман.

Визитнинг муҳити ҳақида гапирмоқчиман. Бу муҳит яхши, дўстона, самимий бўлди. Суҳбатлар рўй-ростлик ва чуқур ҳамжиҳатлик руҳида ўтди. Бу эса бизларга Совет Иттифоқи учун ҳам, Ҳиндистон учун ҳам ўзаро диққатга сазовор бўлган кўпдан кўп муаммоларни муҳокама қилишга имкон берди.

Бизнинг ҳозирги визитимиз — Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасида узоқ вақтдан бери давом этиб келаётган самарали ҳамкорлик йўлидаги босқичлардан биридир. Назаримда, бу ўринда ҳамма нарса равшан, одатдан ташқари ҳеч нарса йўқ: чунки бизнинг алоқаларимиз доимий ва чуқурлашиб бораётган алоқалардир.

Бироқ бу визитнинг ўзига хос хусусиятлари бор, мана шу хусусиятлар ҳақида гапирмоқчиман. Бу хусусиятлар, аввало, мамлакатларимизнинг ички тараққиёти билан боғланган. Совет Иттифоқи ҳам, Ҳиндистон ҳам ўз тарихий тараққиётининг шундай даврига кирдиларки, энди улар ўз олдиларига катта мақсадларни, катта вазифаларни қўйдилар. Бу эса ҳамкорлигимизга нисбатан ҳам бошқача талаблар қўйиши табиий. Биз дўстлар орасида одат бўлганидек, бир-биримизнинг фикр-ўйларимизни эътиборга олишимиз керак, зеро биз қадимий дўстлар ва шерикларимиз.

Мамлакатларимизнинг ички тараққиёти нуқтаи назаридан гапирадиган бўлсак, яна бир хусусият бор: Совет Иттифоқида ҳам, Ҳиндистонда ҳам раҳбарлар ўзгарди. Ўтган авлодлар муносабатларимизда вужудга келтирган нарсаларни сақлаб қолиш билангина кифояланмасдан, шу билан бирга муносабатларимизни олға силжитиб, ўз ҳиссамизни қўшишга интилишни, бу муносабатларни чуқурлаштиришни, ҳамкорликнинг янги шаклларини қидириб топишни ҳам ўз вазифамиз, деб билишимиз хусусида биз билан Бош министр жаноблари ўртасида якдил бир фикр вужудга келди.

Ҳозирги визитнинг яна бир хислати бор. У мазкур визит ўтказилган халқаро вазият билан боғланган. Биз бу вазият хусусида шу кунларда ўз фикримизни, ўз мулоҳазаларимизни айтдик. Бу фикр ва мулоҳазалар сизларга маълум. Дунёдаги вазият тақозоси билан Совет — Ҳиндистон ҳамкорлиги каби омил—қудратли, зўр халқаро аҳамиятга молик бўлган шу омил, дунёда янада кўпроқ, янада зўрроқ куч билан янграйдиган бўлиши зарур.

Шу кунларда биз ўзимиз ўтказаётган сиёсат учун, биз ҳозиргача бўлганидек, тинчликни мустаҳкамлаш, ядро урушининг олдини олиш манфаатларини кўзлаб ҳамжиҳатлик ва мустақиллик асосида қўядиган қадамларимиз учун ўз халқларимиз олдидагина эмас, шу билан бирга барча мамлакатларнинг халқлари олдида, бутун дунё олдида ҳам ўз масъулиятимизни ҳис этдик.

Мен айтиб ўтган хусусиятлар бу визитнинг айни шундай ташкил этилиши ва ўтиши боисини тушуниш имконини беради, деб ўйлайман.

Биз бу кунларни асосан суҳбатлар билан ўтказдик. Бизда Ҳиндистон бўйлаб сафар қилиш имконияти бўлмади, бу камчиликни келгусида тўғрилаш керак, деб ҳисоблайман. Ҳаёт илгарилаб бормоқда, ҳамкорлик кенгаймоқда, алоқалар чуқурлашмоқда. Муносабатларимиз узлуксиз ривожланиб бораверади, учрашувлар кўпроқ бўлади.

Бош министрнинг учрашувлар ва суҳбатлар бениҳоя кўп бўлганлиги визитнинг ўзига хос белгисидир, деган фикрига қўшиламан. Музокаралар иккала делегациянинг тўла составида ўтди, делегация аъзолари алоҳида-алоҳида — ҳар бири ўз ҳуқуқ доирасидаги соҳада ўз шериклари билан музокаралар ўтказди.

Биз Бош министр билан кўп иш қилдик. Энди визит тугаб, биз уни якунлаётган пайтда, сарфлаган куч-ғайратларимиз зое кетмади, деб ўйлайман.

Дарҳақиқат, биз кўп соатларни биргаликда, яккама-якка ўтказдик, бу эса бизга ҳамкорлигимизнинг ҳамма соҳаларида, икки томонлама муносабатларга ҳам, шунингдек халқаро ва регионал муаммоларга ҳам тааллуқли ҳамма масалаларни синчиклаб кўриб чиқиш имконини берди. Бу — жаҳон тараққиётининг ва мамлакатларимиз икки томонлама алоқаларининг энг чуқур масалаларини ўз ичига олган ҳақиқий, жўшқин мулоқот бўлди.

Жуда катта, кенг миқёсли иш қилинганини яна бир бор айтиб ўтмоқчиман. Бу иш сиёсат соҳасида ҳам, иқтисодий ва илмий-техникавий алоқалар соҳасида ҳам, маданият соҳасида ҳам муҳим аҳдномаларга эришиш имконини берганлиги хусусида Бош министрнинг фикрига қўшиламан.

Бу визитнинг бош якуни шундан иборат бўлдики, у таъбир жоиз бўлса, **СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик имкониятларини ўстириш**га ёрдам берди.

Визит чоғида биз Совет—Ҳиндистон муносабатларининг ҳозирги аҳамиятини ҳам, ўз халқларимиз олдидаги ва бутун дунё олдидаги масъулиятимизни ҳам яна бир бор ҳис этдик. Бу муносабатларнинг аҳамияти, аввалo, шундан келиб чиқадики, бу ўринда гап турли социал системаларга мансуб бўлган, ҳар хил тарихга эга бўлган, миллий ва маънавий анъаналари жуда ўзига хос давлатларнинг муносабатлари тўғрисида бормоқда. Неча ўн йиллар мобайнидаги ўзаро манфаатли ва ҳалол ҳамкорлик туфайли халқаро сиёсатнинг муҳим омили бўлиб қолган ҳозирги замоннинг мана шу катта ва ўзига хос ҳодисаси рўй бериши мумкин бўлди.

Ҳиндистон билан Совет Иттифоқининг ҳозирги муносабатларида тинч-тотув яшаш принциплари ғоят тўла-тўкис мужассамлашган. Шу боисдан ҳам бу муносабатлар жиддий диққат-эътиборга сазовордир.

Бизга, мазкур мамлакатларнинг раҳбарларига келганда шуни айтиш керакки, мамлакатларимизнинг муносабатлари жаҳон тарихининг янги босқичида тинч-тотув яшаш принципларига янада тўла-тўкис мувофиқ бўлишига эришиш бизнинг вазифамиздир. Бу принципларни рўёбга чиқариш керак, албатта. Сиёсий принципларга садоқатнинг ўзи камлик қилади, уни амалий ишда кўрсатиш муҳимдир. Биз шундай позиция билан фахрланамиз. Фахрлансак арзимабдими? Дунёда фахрланиш учун бошқа, жуда шубҳали важларни қидириб топаётган сиёсатчилар бор! Бизда эса тинч-тотув яшаш сиёсати учун фахрланса арзийдиган таг-заминли сабаб бор. Аммо бу масъулиятли бўлишни ҳам англатади.

Муносабатларимизнинг юксак даражаси туфайли «Ядро қуролидан холи ва зўравонликдан халос дунёнинг принциплари тўғрисидаги декларация» каби ҳужжат юзага келди. Ганди жаноблари бу ерда шу муҳим сиёсий ҳужжатнинг моҳиятини таърифлаганида кўрсатган кенг ва ишонарли далилларга тўла-тўкис қўшиламан. Дарҳақиқат, бу — ғоят ноёб ҳужжат, зўр халқаро аҳамиятга молик ҳужжатдир. У Совет Иттифоқи ва Ҳиндистоннинг дунё ишларидаги ролини, уларнинг бутун инсониятга мана шундай даъват қилиш учун маънавий ҳуқуқини акс эттиради.

Ҳа, биз мана шу декларация каби ҳужжат билан мурожаат этиш учун маънавий ҳуқуққа эга эканимизга аминмиз. Унда ҳозирги дунёнинг энг ҳаётий муҳим муаммолари хусусидаги бизнинг ва Ҳиндистоннинг нуқтаи назаримиз акс эттирилган. Жаҳон ҳамжамияти шу ҳужжатдан бизнинг фикрларимиз йўналишини, ҳақиқий ниятларимиз ва мақсадларимизни кўриб олиши мумкин.

Визит якунлари юзасидан қўшма баёнот эълон қилинди. У қамраб олинган проблемалар жиҳатидан ҳамда иккала давлат халқаро сиёсатининг актуал масалалари хусусидаги фикрлар ва ёндашувларнинг ўхшашлиги жиҳатидан ҳам ноёб ҳужжатдир. Иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик тўғрисида битим имзоланди. Бу ерда мен Бош министр жаноблари айтган гапни такрорламоқчиман: бу — ўзаро муносабатларимизнинг бутун тарихи давомида шу соҳада тузилган энг катта битимдир.

Ҳиндистонда ва Совет Иттифоқида фестиваллар ўтказиш тўғрисидаги протокол имзоланди. Бу фестиваллар давлатларимиз тарихидаги икки шонли санага: Октябрь революциясининг 70 йиллигига ва Ҳиндистон мустақиллигининг 40 йиллигига бағишланади. Фестивалларнинг миқёси ва мазмуни бу воқеаларнинг моҳиятига мос бўлиб тушади. Бу эса халқларимизни янада кўпроқ жипслаштиради, деб ўйлайман.

Визит якунида имзоланган ҳужжатлар ҳақида гапирганда қуйидагиларни уқтириб ўтмоқ керак: уларнинг мазмуни бой бўлишига қарамай, музокараларнинг ўзи давомида вужудга келган фикрлар қабул этилган ҳужжатлар доираси билангина чекланмайди ва иккала мамлакат учун янада жиддийроқ натижалар келтириши мумкин.

Ўзаро баҳамжиҳат ҳаракатларни чуқурлаштириш борасидаги бу қадар йирик тадбирлар уларни амалга ошириши лозим бўлган ҳамма кишиларнинг зўр ғайрат билан ишлашларини тақозо этиши ўз-ўзидан равшан. Аммо шунга аминман: модомики, сиёсий хоҳиш-ирода бор экан, ишонч бор экан, холислик муҳити бор экан ва бир-бирининг манфаатларини эътиборга олишга, бир-бирига ёрдам беришга, ҳамкорлик қилишга иккала томон интилаётган экан, —демак, бу ерда, Деҳлида асос солинган ва пухта ўйлаб қўйилган ишларнинг ҳаммаси амалга оширилиши мумкин ва лозим эканини дарҳол айтиб ўтмоқчиман. Ҳар ҳолда биз Бош министр билан шу мақсадга жуда ихлосмандмиз.

Совет Иттифоқининг вакиллари Ҳиндистон парламентида қандай кутиб олинганлиги менда катта таассурот қолдирди. Бу — иккала мамлакатимиз тарихида қоладиган шонли ишдир.

Биз жамоат арбоблари — СССР билан Дўстлик жамияти ва Маданий алоқалар жамиятининг аъзолари билан учрашишга мушарраф бўлдик. Улар совет делегациясини қутлаш учун Ҳиндистоннинг турли томонларидан, ҳар хил штатларидан келган эдилар. Улар таниқли, ҳурматли, хизматлари билан ном чиқарган кишилар эди. Улар завқ-шавқ билан айтган дўстона сўзлари орқали ҳинд халқининг Совет Иттифоқига, бизнинг халқимизга чуқур дўстлик ва хайрихоҳлик туйғуларини бизга етказишга интилдилар. Бу — эсдан чиқмайдиган, ҳаяжонли учрашув бўлди, шу учрашувда изҳор этилган ҳис-туйғуларни халқимизга етказамиз.

Шу мавриддан фойдаланиб, визитнинг муваффақиятига кўмаклашган Ҳиндистон гражданлари ва барча ташкилотларининг шу кунларда бизга кўрсатган самимияти ва эътибори учун, ҳиндлар бизга ўз фикрлари ва режаларини саховат билан изҳор қилганликлари учун уларга миннатдорчилик билдирмоқчиман.

(Давоми иккинчи бетда).

М. С. Горбачев билан Р. Гандининг Деҳлидаги матбуот конференциясида.

ҚАЙТА ҚУРИШГА КЎМАКЛАШАЙЛИК

Идеология ходимларининг, шу жумладан, лекторларнинг асосий вазифаси — мамлакат тараққиётининг ҳозирги босқичида, қайта қуриш жараёнида ғоявий жиҳатдан етук, ҳар томонлама баркамол, онгли меҳнатчиларни тарбиялашдан иборат. Лекторларнинг 29 ноябрь куни бўлиб ўтган республика семинарида ана шулар таъкидланди. Совет жамиятини социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш шароитида инсон дунёқарашини шакллантириш проблемалари кўриб чиқилди. Семинарни Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти правлениеси, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети, республика Маориф министрлиги уюштирди.

Семинар қатнашчилари лекторлар олдида турган кўпгина муҳим масалаларни муҳокама қилиб, КПСС XXVII съезди ўртага қўйган вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш учун оғзаки пропаганда усталари одамлар психологиясини қайта қуришга фаолроқ кўмаклашишлари, ҳар бир кишида мамлакат хўжайини ҳис-туйғусини тарбиялашлари, хўжасизликка, исрофгарчиликка, интизомсизликка қарши қатъий кураш олиб боришга даъват этишлари, меҳнаткашларнинг маънавий дунёсини бутун чоралар билан бойитишлари зарурлигини уқтириб ўтдилар.

(ЎзТАГ).

КАДРЛАР ЎҚУВИ

29 ноябрь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия-хўжалик активлари мактабида машғулот бўлди.

Машғулотни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев очди. У ўз нутқида КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев Тошкентда бўлган вақтида ўртага қўйган вазифаларни амалга ошириш тадбирларига батафсил тўхталиб ўтди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. С. Икромов «Интенсивлаш — мамлакатнинг социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш негизи» мавзуида лекция ўқиди.

(ЎзТАГ).

СОВХОЗ БАЙРОҒИДА—ОРДЕН

Сирдарё районидаги «Малик» совхози Мирзачўлда яхши ном чиқарган. Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини етиштиришни комплекс механизациялаш бу ерда республикада биринчилардан бўлиб жорий этилган. Хўжалик пахта, дон, гўшт, сут, тухум етиштириш топшириқларини йил сайин бажариб келмоқда.

28 ноябрь куни хўжаликка Меҳнат Қизил Байроқ орденини топширишга бағишланган тантанали йиғилиш бўлди. Совхоз деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳамда давлатга сотиш юзасидан ўн биринчи беш йиллик планларини бажаришда эришган муваффақиятлари учун Ватаннинг юксак мукофотига сазовор бўлди. Йиғилишда сўзга чиққанлар совхоз меҳнатчилари қайта қуришда фаол иштирок этиб, КПСС XXVII съезди қарорларини бажаришда янги меҳнат ютуқларига эришадилар, деб партия ва ҳукуматга ваъда бердилар.

Совхоз байроғига орденни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари В. А. Антонов қадаб қўйди. У коллективни юксак мукофот билан самимий табриклади.

Йиғилишда Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари А. Ф. Клепиков нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

Касаба союзлар ишини ҳозирги талаблар даражасига кўтарайлик

Республика касаба союзларида тармоқ ҳисобот-сайлов конференциялари давом этмоқда. Қайта қуриш, ишлаб чиқариш самарадорлигини кўтаришда инсон омилининг ролини ошириш, КПСС XXVII съезди қарорларини бажаришга меҳнат коллективларини сафарбар этиш масалалари делегатларнинг диққат марказида турибди.

29 ноябрь куни Тошкентда қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати ишчилари, маориф, олий мактаб ва илмий муассасалар ходимлари, темир йўл транспорти ишчилари касаба союзларининг конференциялари бўлди. Ўтган беш йил мобайнидаги иш натижаларини таҳлил этган нотиқлар социалистик мусобақани такомиллаштириш масалаларига кўпроқ эътибор бериш лозимлигини, одамларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш тўғрисида ҳамиша ғамхўрлик қилиш кераклигини таъкидладилар. Бошланғич касаба союз ташкилотларида бўлган ҳисобот ва сайловлар чоғида айтилган танқидий мулоҳазалар ва таклифларни амалга ошириш жадаллаштиришнинг омилларидан бири эканлиги конференцияларда таъкидлаб ўтилди.

Ўрта Осиё темир йўли темир йўл транспорти ишчилари касаба союзи йўл комитетининг конференциясида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари В. Н. Лобко нутқ сўзлади.

Конференцияларда касаба союзлари республика комитетларининг, ревизия комиссияларининг янги составлари, касаба союзлари тармоқ съездларига делегатлар сайланди.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

АНДИЖОН, 29 ноябрь. (ЎзТАГ). Андижон область партия комитетининг бугун бўлиб ўтган пленумида хўжалик юритиш иқтисодий механизмини янада такомиллаштириш соҳасида область агросаноат комплекси партия ташкилотларининг вазифалари муҳокама этилди. Область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Орипжонов доклад қилди.

Пленум қатнашчилари партия ташкилотларининг 1985 йилда бўлиб ўтган ҳисобот ва сайловлари давомида айтилган танқидий мулоҳаза ва таклифлар қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги ахборотни ҳам тингладилар.

М. С. ГОРБАЧЕВ билан Р. ГАНДИнинг биргаликдаги матбуот конференцияси

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Мен ва ўртоқларим бу ерда, Ҳиндистонда халқларимизнинг маънавий муддаолари бир-бирига нақадар яқин ва ҳамоҳанг эканини ҳис эта олдик. Мамлакатларимиз — тарихий тақдири оғир бўлган мамлакатлардир. Ҳиндистон тарихида ҳам, мамлакатимиз тарихида ҳам изтиробли саҳифалар кўп бўлган. Совет ва ҳинд халқларининг ўзгалар ғамига сезгирлиги, адолатга интилишининг, тинчлик ва озодликка бўлган иродасининг кучлилиги эҳтимол шу боисдандир.

Визит вақтидаги воқеаларнинг мазмунига қайтиб, шуни айтмоқчиманки, халқаро турмушнинг энг ўткир масалалари ҳар бир учрашувнинг марказида бўлди. Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон дунёни ядро қуролидан халос қилишга эришишни, кескинликни бартараф этишни, Ер юзидаги қайноқ нуқталарни ҳовуридан туширишни энг муҳим вазифа, деб ҳисоблаётганликлари хусусида биз Ганди жаноблари билан якдилмиз. Мана шуларнинг ҳаммаси суҳбатларимиз муаммолари жумласига кирди.

Бундай қилиш мумкин, аммо мухолифлик ва адоват йўлида куч-қудратни бемаъниларча кўпайтириш йўлида бунга эришиб бўлмайди, деб ҳисоблаймиз. Илгари ҳам айтганимдек, зўравонлик позицияси ўзгаларнинг иродасини ўзига бўйсундиришни, кимларнингдир манфаатларини камситишни, қолаверса, ёқмайдиганларни поймол этишни назарда тутади.

Аммо биз аминмизки, бу позициянинг келажаги йўқ, унинг ҳозирги ҳолати эса жуда ачинарли, сирасини айтганда, ўтакетган шармандалидир.

Келажак сари йўл янгича сиёсий фикрлашни қарор топтириш орқали, ядро-космик реалликларини англаш орқали, барча мамлакатларнинг ўзаро боғлиқлигини уқиб олиш орқали, тинчликни ва ишончли хавфсизликни қуришда барча мамлакатлар, ҳамма халқлар, жамики давлатлар қатнашишлари керак, деган эътиқод орқали ўтади.

Гапимнинг охирида Москвада, визит арафасидаёқ, ва бу ерда, Деҳлида ҳам мен Ҳиндистондаги ташкилотлардан, гражданлардан юзлаб телеграмма ва хатлар олганимни айтиб ўтмоқчиман. Улар Совет Иттифоқига, совет халқига қайноқ меҳр-муҳаббат туйғулари билан йўғрилганди. Ҳиндистоннинг кўпгина жойларига боришга анчагина таклифлар тушди. Самимий сўзлар, эзгу тилаклар, мамлакатимизга билдирилган ҳис-туйғулар ва меҳр-муҳаббат учун ҳинд гражданларига, жамоат ташкилотларига, матбуот органларига чин кўнгилдан ташаккур айтаман.

Мен ҳинд ёшларига, студентларига, мактаб ўқувчиларига алоҳида салом ва миннатдорчилик сўзлари айтмоқчиман, афсуски, мен уларни бу сафар фақат автомобилдан кўрдим. Уларнинг шу кунларда бизнинг делегациямизга, совет халқига билдирган ҳис-туйғуларини қадрлайман.

Шундан кейин М. С. Горбачев билан Р. Ганди саволларга жавоб қайтаришди.

М. С. Горбачевга савол: Ҳозиргина сиз музокаралар чоғида регионал муаммолар ҳақида гаплашилганини айтдингиз. Қўшма Штатлар Покистонни ҳарбийлаштираётганлиги хусусида фикрингиз қандай?

Жавоб: Биз ҳаммамиз — Совет Иттифоқи, Ҳиндистон, Покистон — қўшниларимиз. Қўшнилар доимо тинчликда яшаб, ўз муносабатларини ҳамжиҳатлик руҳида қуришда бир-бирларига ёрдам беришлари керак, деб ўйлайман. Биз Покистон халқи билан яхши, холис муносабатлар тарафдоримиз ва шундай муносабатларга эришиш йўлларини қидириб топмоқ керак. Бошқа йўллар олдиндан айтиб бўлмайдиган оқибатларга олиб бориши мумкин, буни ҳаммамиз эсда тутишимиз лозим. Бу гап Покистон ҳукуматига ҳам тўла-тўкис тааллуқли, деб ўйлайман.

Р. Гандига савол: Парламентдаги нутқда СССР билан Ҳиндистон ўртасида космосдан тинч фойдаланиш соҳасидаги ҳамкорликни кенгайтириш тўғрисида, космонавтлар тайёрланадиган халқаро марказни барпо этиш ҳақида фикр айтилди. Шу ғояни амалга оширса бўлади, деб ҳисоблайсизми?

Жавоб: Бу — ажойиб ғоя, деб ўйлайман. Аммо биз бу ғояни қандай қилиб амалга ошириш мумкинлигини яна бир бор синчиклаб ўйлаб кўришимиз керак. Уни амалга оширса бўлади, деб ўйлайман.

М. С. Горбачевга савол: Сиз Хитой билан муносабатларни яхшилашга интилаяпсиз ва Владивостокда шу ҳақда гапирдингиз, биз ҳам бу ишда сизга муваффақият тилаймиз. Мен Сизга мамлакатимиз халқларини қизиқтираётган бир саволни бермоқчиман: Хитой билан муносабатлар нормаллаштирилган тақдирда қадимий чегара низолари эътиборга олинганда, бизнинг мамлакатимизга ҳарбий ва бошқа соҳада таҳдид ўтказилиши хавфи бор эмасми? Кейинги вақтларда Хитой томонидан кўрилган ва унинг аввалги позициясидан қайтишдан иборат бўлган баъзи тадбирлар сизга маълум. Шундай бўлмаслиги учун ва айни вақтда СССР билан Ҳиндистоннинг муносабатларига рахна тушмаслиги учун нима қилиш керак?

Жавоб: Сўнгги тилакка келганда шуни айтиш керакки, мен бу ҳақда гапириб ўтдим. Биз Хитой билан муносабатларни яхшилаш учун қилаётган ишлар Ҳиндистон билан муносабатларимизни бўшаштирмайди. Бу қадамлар ҳеч қачон унга зиён етказмайди. Биз Ҳиндистон билан муносабатларни чуқурлаштираверамиз ва ҳозирги визит бунинг исботидир.

Нутқингизнинг бошқа қисмига келганда, (кулги) шуни айтишим мумкин: Осиё регионида барча мамлакатлар ўртасидаги муносабатлар нақадар яхшироқ бўлса ва СССР билан Хитой ўртасидаги муносабатлар нақадар яхшироқ бўлса, дунёнинг шу қисмидаги муҳит шу қадар яхши бўлади. Муҳит яхшиланиб, ҳамкорлик кенгайиб борганида эса ҳамжиҳатлик ортади, ишонч кўпаяди.

Р. Гандига савол: Шу кунларда ва бугунги матбуот конференциясида сўзлаган нутқингизда фан-техника революциясининг энг янги ютуқларини Ҳиндистон — Совет ҳамкорлигининг янги истиқболли соҳаси, деб атадингиз. Бу ерда космик марказ ҳақида гапириб ўтилди. Сизнинг назарингизда яна қайси соҳаларда ва қайси янги формаларда бундай ҳамкорлик ривожланиши мумкин?

Жавоб: Бу масалаларни бизнинг олимларимиз ва академик Марчук бошчилигидаги совет делегацияси жуда батафсил муҳокама қиладилар, деб ўйлайман.

М. С. Горбачевга савол: Бизнинг шимолий чегараларимизга Хитойнинг бостириб кирганлигини қандай баҳолайсиз?

Жавоб: Мен юқорида айтганларим билан чекланиб қўя қолишим мумкин эди. Иккала томонда чегара масалаларини ҳамжиҳатлик руҳида, сиёсий воситалар билан бартараф этиш асосида ҳал қилиш истаги бор, деб ўйлайман. Бу — жуда тўғри ёндашув, биз ҳам буни табриклаймиз.

М. С. Горбачевга савол: Эрон, Покистон ва Ҳиндистонда 5 миллион афғон қочоғи борлигини биласиз. Бу ерда, Деҳлида, Сиз Деҳли декларациясини имзоладингиз. Совет қўшинларининг Афғонистондан олиб чиқиб кетилиши афғон қочоқларининг ўз уйига қайтиб боришига имкон беради, деб ҳисоблайсизми?

Жавоб: Ҳинд журналистлари билан суҳбатда бу муаммо ёритиб берилган эди. Биз — Афғонистон теварагидаги аҳволни сиёсий воситалар билан бартараф этиш тарафдоримиз. Масалага айни шундай ёндашиш хусусида нақадар тезроқ бир фикрга келинса, Афғонистон учун ҳам, қўшнилар учун ҳам шу қадар яхшироқ бўлади. Бу гап қочоқлар муаммосига ҳам тааллуқлидир. Аммо бу муаммо совет қўшинларини олиб чиқиб кетиш билан боғлиқ, деган фикрингизга қўшила олмайман. Биз муаммонинг сиёсий воситалар билан бартараф этилиши тарафдоримиз ва бу соҳада актив позицияда туриб, шу муаммога дахли бўлган ҳамма томонларни бунда иштирок этишга ва ҳамкорлик қилишга таклиф этамиз. Яна такрор айтмоқчиман: бу муаммони яқин келажакда ҳал этиш истиқболлари бор. Биз аҳволни мана шундай баҳолаймиз ва шу баҳо асосида ҳаракат қилаверамиз.

Р. Гандига савол: Ҳозирги вақтда Ҳинд океанини ҳарбийлаштириш жараёни давом этмоқда. Шуниси диққатга сазовордирки, океан соҳилларида ядродор давлат йўқ, ҳамма қурол четдан келтирилган, тез орада Ҳинд океанини тинчлик зонасига айлантиришга бағишланган конференция ўтказилади. Бу конференция қандай қарорлар қабул қилиши мумкин бўлур эди?

Жавоб: Ҳозирнинг ўзидаёқ БМТ Ҳинд океанини тинчлик зонаси деб эълон қилди. Ўтказилиши лозим бўлган конференция, афсуски, ҳозиргача ўтказилгани йўқ. Баъзи бир манфаатдор ядродор давлатлар бунга тўсқинлик қиляптилар, деб ҳисоблаймиз. Ҳинд океани ядродор давлатларнинг ўзаро курашидан холи бўлган тинчлик райони бўлиши ва бу ерда чоғроқ ҳамда соҳилда жойлашган давлатларга бирон-бир тарзда, шу жумладан ҳарбий йўл билан тазйиқ ўтказилмаслиги керак. Бироқ Ҳинд океани — бутун дунёнинг қисмларидан биридир. Биз бутун планета тинчлик зонаси бўлишини хоҳлар эдик.

М. С. Горбачевга савол: Менинг саволим сизларнинг Хитой билан муносабатларингизга тааллуқли. Кейинги вақтларда бу муносабатлар яхшилана бошлади. Башарти, Хитой томонидан Ҳиндистонга қарши ҳарбий мухолифлик бошланса, сизлар кимнинг тарафига ўтган бўлар эдингиз?

Жавоб: Агар Осиё регионида ва бу ерда жойлашган буюк давлатлар ўртасида — мен Хитой, Ҳиндистон, Совет Иттифоқини биринчи навбатда шундай давлатлар жумласига қўшаман, — муносабатлар яхшиланса, — бу нарса бутунлай бошқача вазиятни вужудга келтиради ва сизнинг тахминларингиз юзага чиқмайди. Мен бунга аминман. Шунда ҳеч ким қайси тарафга ўтиш ҳақида ўйлашига ҳожат қолмайди. Мен гапираётган тенденция — Осиё регионидаги, шу жумладан Хитой, Ҳиндистон ва Совет Иттифоқи каби мамлакатлар ўртасидаги муносабатларнинг нормаллашуви, яхшиланиши тенденцияси кучайиб бораверади, деб ўйлайман.

М. С. Горбачевга савол: Яқинда АҚШ СҚЧ—2 шартномасидан воз кечишга қарор қилиб, қанотли ракеталар билан қуроллантирилган «B—52» бомбардимончи самолётини ишлаб чиқара бошлади. Совет Иттифоқи бунга қандай жавоб қайтаради ва бу нарса қурол-яроғлар устидан контроллик ўрнатиш хусусида олиб борилаётган музокараларга қандай таъсир ўтказади?

Жавоб: Бу ҳақда хабар менга матбуот орқали етиб келди. Мен ҳали Оқ уйнинг расмий баёноти билан танишганим йўқ. Ҳақиқатан ҳам шундай қарор қабул қилинган бўлса, бу қарор Рейкьявикда бўлиб ўтган суҳбатнинг бутун мантиқига, ҳатто Рейкьявикдан кейин Американинг қуролсизланиш юзасидан музокараларга содиқ қолиши ҳақидаги баёнотига ҳам зиддир. Айни пайтда у ракетага қарши мудофаа юзасидан ҳужжат билан бир қаторда СҚЧ-2 каби муҳим ҳужжатни менсимасликни намойиш қилади. Биз агар ана шундай қарор қабул қилинадиган бўлса, бу катта хато бўлади деб ҳисоблаймиз. Бу қуролсизланиш йўлларини излашни ва унга ёндашувни қийинлаштиради.

Аммо, шу билан бирга бундай хатти-ҳаракатлар қуролсизланиш, ядро қуролини тугатиш зарурлигини тушунаётган кишиларнинг активлигини ошириши лозимлигини ҳам айтиб ўтмоқчиман. Бу хатти-ҳаракатлар биз, Совет Иттифоқидагилар, ҳаракат қилишга, вақт ўтмасдан туриб биргаликда ҳаракат қилишга даъват этиб, барча халқларга мурожаат қилаётганлигимиз тўғрилигини яна бир карра тасдиқлайди.

М. С. Горбачевга савол: Афғонистон проблемасини сиёсий жиҳатдан ҳал этиш учун нима қилиш мумкин? Кеча Бош министр Сизни новаторлик ва дадилликнинг мужассамлашган рамзи деб атади. Унча катта бўлмаган қўшилмаган мамлакатлар группаси Афғонистондаги вазиятни тубдан бартараф этишни ҳал қилишга кўмаклаша олади, деб ҳисоблайсизми?

Жавоб: Афғонистон теварагидаги вазиятни сиёсий бартараф этишга кўмаклашадиган ҳамма нарса диққатга сазовор. Бу саволга мен жавоб бердим, унга бирон нарсани қўшимча қилишим қийин. Аммо сизнинг саволингизда сезилган ташвишни тушуниб турибман.

М. С. Горбачевга савол: Чамаси Сиз хавфсизлик масалаларини ҳисобга олиб Ҳиндистон билан батафсил таниша олмадингиз. Шу муносабат билан терроризм ва унинг оқибатлари ҳақида нималар дея оласиз?

Жавоб: Менинг Деҳлига сафарим биз ишлаб чиққан программага тўла мувофиқ бўлди. Визитнинг мақсади — музокаралар олиб бориш ва фикрлашув учун имкониятлардан мумкин қадар тўлароқ фойдаланиш эди. Биз шунга эҳтиёж сездик ҳамда шунга мувофиқ ҳаракат қилдик ва визитнинг шундай даражасига эришиб тўғри қилдик, деб ўйлайман.

Терроризмга келганда эса бизнинг принципиал позициямиз бутун дунёга маълум: биз терроризмга қатъиян қаршимиз. Бу принципиал қоида бўлиб, ички ва ташқи ишларимизда шу қоидаларга амал қиламиз.

Такрор айтаман: биз — ҳар қандай шаклдаги, айниқса, давлат терроризми шаклини олган терроризмга қатъий қаршимиз.

М. С. Горбачевга савол: Сиз афғон проблемасини тезроқ ҳал этишга ишонч билдирдингиз. Бу ишончингиз нималарга асосланишини билишни истар эдим. Сиз Ҳинд океани учун хавфсизлик тўғрисида гапирдингиз. Покистонни бунга жалб этиш ҳақида Сизнинг фикрингиз қандай ва уни сиз қандай тасаввур қиласиз? СССР билан Покистон ўртасидаги ҳамжиҳатликни яхшилашга Сиз қандай қарайсиз ва Сизнингча, яхши қўшничилик муносабатларини сақлаб туришга нима халақит берган?

Жавоб: Ҳинд океанини тинчлик ва хавфсизлик зонасига айлантириш хусусидаги таклифларимизга келганда, бу таклифлар Ҳиндистон ҳукуматининг нуқтаи назарига яқин бўлиб, бу ҳақда жаноб Бош министр бу ерда айтиб ўтди.

Соҳил бўйидаги барча давлатлар, шу жумладан Покистон учун ҳам хавфсиз вазиятни вужудга келтирадиган жараёнда қатнашишга биз тайёрмиз. Бу Ҳинд океани зонасидаги бутун ҳамжамиятнинг манфаатларига, тараққиёт ва ҳамкорлик манфаатларига мос бўлур эди.

Энди Афғонистон теварагидаги вазиятни бартараф этиш масаласида ишонч билан қарашга нималар имкон бераётганлиги тўғрисида гапирай. Мен Кордовес миссиясида, бошқа давлатларнинг, шу жумладан Совет Иттифоқининг ана шу проблемани бартараф этишга интилишларида янги жиҳатлар бор, деб ўйлайман. Шу фикрни айтиш билан кифояланаман, чунки изланиш жараёни давом этаётган пайтда бу мавзуни ошкора муҳокама қилиш унча қулай эмас. Бу ана шу изланиш жараёнига халақит бериши мумкин.

Ва ниҳоят, Совет Иттифоқининг Покистон билан муносабатлари тўғрисида. Маълумки, биз Покистон билан ҳамкорлик қилиб келдик ва ҳатто қийин пайтларда Осиёнинг мана шу жойида кескинликни тугатиш учун ўз улушимизни қўшдик. Биз ҳозир ҳам ана шундай ҳаракат қилишга тайёрмиз. Покистон ҳам регионидаги вазиятни нормаллаштиришдан умумий манфаатдорликни ҳисобга олган ҳолда ўз позициясини ўйлаб кўради, деб умид қиламиз.

Р. Гандига савол: Сиз Ҳиндистон билан Хитой ўз муносабатларини нормаллаштирадилар, деб ишонч билдирдингиз. Агар Хитой минглаб миля Ҳиндистон территориясини аввалгидек эгаллаб туриб бизга халақит беришда Покистонга ёрдам кўрсатаётган бўлса муносабатларни қандай қилиб нормаллаштириш мумкин. Территориал масалада Сизнинг позициянгиз қандай? Бундунгда Сиз Кампучия проблемасини жаноб Горбачев билан муҳокама қиламиз, деган эдингиз. Бу проблемани муҳокама қилдингизми ва унинг натижалари қандай?

Жавоб: Ҳа, биз ҳақиқатан ҳам Кампучия проблемасини муҳокама қилдик ва бу масала хусусида биз аввал бошдан эгаллаган позицияларимизни ўзгартирганимиз йўқ. Масала шундаки, муаммони Полпот режими иштироки билан ҳал этиш тўғрисида гап бўлиши мумкин эмас. Индонезия ва Таиландга сафарим чоғида менга улар ҳам ана шундай позицияда тургандек туюлган эди. Бу баҳсларни бошқа даражаларда давом эттириш учун вақт керак. Биз бу мунозараларни давом эттирамиз.

М. С. Горбачев: Ҳақиқатан ҳам Кампучия проблемаси хусусида фикрлашиб олинди, позицияларимиз биргаликда таҳлил этилди ва қиёсланди. Биз муҳокамани давом эттириш ҳақида келишиб олдик. Кампучия проблемаси қандай вужудга келгани маълум ва бу проблема маълум сабабларга кўра катта қурбонлар берган Кампучия халқи манфаатларини кўзда тутган ҳолда ҳал этилиши зарур.

Ҳиндистон билан Хитой ўртасидаги чегара баҳсига келганда эса, бу баҳсни ишонч ва реаллик негизида ҳал этиш учун ҳар иккала мамлакат ихтиёрида ҳамма нарса мавжуд, деб ҳисоблайман. Масалани тўғри ҳал этиш йўли топилади, деб ўйлайман. Бу — Хитой билан Ҳиндистон ҳал этадиган проблемадир.

М. С. Горбачевга савол: Бундан йигирма йил муқаддам мамлакатингиз Тошкентда Покистон билан Ҳиндистонни бир-бирига яқинлаштириш учун куч-ғайрат сарфлаган эди. Ҳозир сизлар Ҳиндистон билан Хитой позицияларини яқинлаштиришингиз учун қандай имкониятлар бор? Хитой билан музокараларда шу масала тилга олиндими ёки юз берган аҳволни сифат жиҳатидан яхшилаш учун сизлар ўз ташаббусингиз билан чиқасизларми?

Жавоб: Ҳиндистон билан Хитой ўртасида алоқалар мавжуд. Ҳар икки томонни қизиқтираётган проблемаларни равшанлаштириб олиш учун ана шу алоқалардан фойдаланилмоқда.

М. С. Горбачевга савол: Сиз афғон қочоқлари у ерда совет қўшинлари тургани учун Афғонистондан чиқиб кетаётгани йўқ, дедингиз. Сиз вазиятни қандай бартараф этишни афзал кўрасиз ва Афғонистон ҳукуматининг таклифларини реал таклифлар деб ҳисоблайсизми? Мужаҳиддинларнинг ҳаракатлари сабабли совет қўшинлари тузоққа тушиб қолди, деб айтиш мумкинми?

Жавоб: Ҳозир дунёда шундай аҳвол вужудга келдики, мустақил тарихий ижодиёт майдонига янги-янги халқлар кириб келмоқда. Улар ўз сиёсий ва социал йўлларини танлаб олмоқдалар, ўз йўлларини белгиламоқдалар. Бундай аҳволни биз планетанинг турли жойларида кўриб турибмиз.

Бунга қандай муносабатда бўлиш керак? Биз ҳар бир халқнинг ўз йўлини ўзи танлаб олиш ҳуқуқи тан олинмас экан, нормал халқаро муносабатлар бўлиши мумкин эмас, деб ҳисоблаймиз. Қайси йўлдан бориш, қандай идеологияга эътиқод қилиш, сиёсий ташкилотнинг қандай шаклларидан фойдаланишни ҳал қилиш у ёки бу мамлакат халқинингина ҳуқуқидир. Бу — унинг суверен ҳуқуқи. Кези келганда айтиб ўтай. Аксарият давлатлар — бу ерда сиз вакили бўлган давлат (Канада) ҳам, АҚШ, Совет Иттифоқи, Ҳиндистон ҳам ана шундай танлаш йўлидан ўтган. Нима учун айрим ҳолларда ўз йўлини ўзи танлаш ҳуқуқи тан олинади-ю бошқа ҳолларда тан олинмайди ёки кечикиб тан олинади? Масалан, АҚШ Совет Иттифоқини 17 йилдан кейин тан олди. Ҳолбуки, бир вақтлар Россия Америка мустақиллигини дарҳол тан олган эди. Ҳиндистон ўзини мустақил деб эълон қилганида, СССР ҳинд халқининг ўз тақдирини ўзи танлаш ҳуқуқини тан олганлиги табиийдир.

Бирор халқнинг ўз йўлини ўзи танлаш ҳуқуқидан маҳрум этиш мумкинми, ахир? Бу — можаролар нима учун юз бераётганлигини тушуниб етишнинг умумий шартидир. Халқнинг ўз қонуний ҳуқуқини амалга ошириш ташаббусига ташқаридан халақит берилаётган жойларда можаролар вужудга келмоқда.

Афғонистон — бизга қўшни давлат. Ҳамма режимлар даврида Афғонистон билан муносабатларимиз ажойиб эди. Биз қироллар билан ҳамкорлик қилдик, бош министрлар билан ҳамкорлик қилдик, ана шу мамлакатдаги революцион воқеалар негизида вужудга келган ҳозирги Афғонистон билан ҳамкорлик қиляпмиз. Қандай тузумга эга бўлиш, ўз йўлини ўзи танлаб олиш ҳамда бошқаларга нисбатан анча орқада қолиб кетган ўз жамияти тараққиётига омил бахш этиш Афғонистон халқининг ишидир.

Биз чет мамлакатларнинг аралашуви оқибатида афғон халқининг ўз йўлини ўзи мустақил танлаб олиш ҳуқуқи хавф остида қолган бир пайтда унинг ҳукумати таклифига биноан қўшинларимизнинг чекланган контингентини Афғонистонга юбордик. Биз Афғонистондан чиқиб кетамиз. Совет раҳбарлари қўшинларимиз Афғонистонда қолади деган фикрнинг ўзига йўл қўймайдилар. Биз дўст Афғонистон халқига ишонамиз.

Биз қўшилмаган, мустақил, суверен, ўз ресурсларини, ўзига тааллуқли ҳамма нарсаларни ўзи тасарруф қиладиган Афғонистон тарафдоримиз, бетараф Афғонистон тарафдоримиз. У ерда қандай режим бўлиши эса — афғон халқининг ишидир.

Р. Гандига савол: М. С. Горбачев Владивостокдаги нутқида Осиёда, Ҳинд ва Тинч океанлари районида хавфсизлик масалалари юзасидан кенг мулоқот бошлашни таклиф этди. Деҳлида ниҳоясига етган Совет — Ҳиндистон музокараларида ана шу мулоқотни ривожлантиришга қандай ҳисса қўшилди?

Жавоб: Ўз нутқларимдан бирида айтганимдек, тинчлик манфаатларини кўзлаб Осиёда ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги фикр янги фикр эмас. Бу фикрни бундан деярли 40 йил муқаддам Жавоҳарлал Неру айтган эди. Чинакам тинчлик бўлиши учун халқаро муносабатлар даражаси (фақат Ҳиндистоннинг бошқа давлатлар билан муносабатларигина эмас, балки регионидаги барча мамлакатларнинг ўзаро муносабатлари) янада жиддийроқ, оддий прагматизмдан узоқ бўлиши керак, деб ҳисоблаб келдим. Агар мамлакатлар ўртасида бир-бирларини яхшироқ тушунишга эришилсагина, бу ҳол юз бериши мумкин. Бу иш бошлаб юбориладиган жой сифатида Ҳиндистон ўзини таклиф этишга тайёр.

Матбуот конференцияси тугади, иштирок этганларнинг ҳаммасига миннатдорчилик билдираман.

БУХОРО — КОРДОВА — БИРОДАРЛАШГАН ШАҲАРЛАР

«Бухоро ва Кордова ўзаро ҳурмат ва яхши қўшничилик руҳини барча воситалар билан қарор топтириш, СССР ва Испания ўртасида яхши муносабатларни кенгайтиришга интилиш юзасидан зиммаларига юксак мажбуриятлар оладилар», — Бухорода Кордова маданияти кунлари қатнашчиларининг битимида ана шу сўзлар ёзиб қўйилди. Бу битим 29 ноябрь куни иккала шаҳар маданият байрами якунланишига бағишланган тантанали йиғилишда қабул қилинди.

Йиғилиш қатнашчилари Кордова ва Бухоро шаҳарларининг жаҳондаги барча биродарлашган шаҳарларга мурожаатини ҳам қабул қилдилар. Бу мурожаатда ядро қуролини батамом ва ҳамма ерда йўқотиш, урушларнинг олдини олиш учун тинчликсевар халқларнинг куч-ғайратларини бирлаштиришга даъват янгради. Ҳужжатларни Кордова шаҳрининг вице-мэри Хосе Луис Вильегас Зеа ва Бухоро шаҳар ижроия комитетининг раиси Ш. К. Хайруллаев имзоладилар.

Ўзбекистонга сафари хотираларини баҳам кўриб, Хосе Луис Вильегас Зеа бундай деди: «Кордова совет шаҳри билан биродарлашган Испаниядаги биринчи шаҳар бўлди. Бу тинчликни мустаҳкамлаш ишига, мамлакатларимиз халқлари ўртасидаги дўстона алоқаларни мустаҳкамлаш ишига катта наф беради, деб ўйлайман».

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРОКУРАТУРАСИДА

Республика ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг 29 ноябрь куни Ўзбекистон ССР Прокуратурасида бўлиб ўтган мувофиқлаштирувчи кенгашида гиёҳвандликка қарши курашни янада кучайтириш масалалари муҳокама қилинди. Бу соҳада Тошкент областида олиб борилаётган ишлар кўриб чиқилди.

Сўнгги вақтда прокуратура, милиция, суд органларининг наркотик моддали экинлар экишнинг олдини олиш, наркотикларни истеъмол қилиш ва тарқатиш билан боғлиқ бўлган жиноятларнинг олдини олиш борасидаги фаолияти кучайганлиги таъкидлаб ўтилди. Тадбирларнинг биргаликда тузилган плани, Тошкент область ижроия комитети Ички ишлар бошқармасида махсус мувофиқлаштириш комиссиясининг тузилганлиги бу ишларнинг самарали бўлишига ёрдам бермоқда.

Шу билан бирга, кенгашда гиёҳвандликка қарши кураш ишида ҳали бир қанча камчиликлар мавжудлиги уқтирилди. Чунончи, областдаги бир қанча шаҳарлар ва районларда ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари халқ депутатлари маҳаллий Советлари, комсомол ва касаба союз ташкилотлари, соғлиқни сақлаш ва Давлат агросаноат комитети органлари билан тегишлича баҳамжиҳат ҳаракат қилмаяпти. Меҳнат коллективларида, ўқув юртларида, истиқомат жойларида етарли даражада профилактика ишлари олиб борилмаяпти.

Кенгаш қатнашчилари гиёҳвандликка қарши курашни янада кучайтириш юзасидан конкрет тадбирларни белгиладилар. Таркибида наркотик моддалар бўлган экинларни етиштиришнинг пайини қирқиш, ана шундай қонунга хилоф экинлар экишни ўз вақтида тугатиш учун маҳаллий Советларнинг, колхоз ва совхоз раҳбарларининг масъулиятини ошириш юзасидан Қорақалпоғистон АССР ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари тажрибасидан кенгроқ фойдаланишга қарор қилинди.

(ЎзТАГ).

Жаҳон газеталари саҳифаларида

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Ҳиндистонга визитининг асосий якуни шундан иборатки, бу визит СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик потенциалини оширишга имкон берди, ялпи тинчликни мустаҳкамлашга ҳисса қўшди, ядровий қуролсизланиш, тенг ҳуқуқли ҳамкорлик учун курашаётган кучларнинг позицияларини мустаҳкамлади, — чет эл матбуотининг Деҳлида олий даражадаги учрашувлар ва музокаралар якунлари хусусидаги кўп сонли шарҳларининг асосий мазмуни ана шундай. Газеталар М. С. Горбачев ва Р. Гандининг биргаликдаги матбуот конференцияси тўғрисидаги ҳисоботни кенг ёритмоқдалар.

«Ҳиндустан таймс», «Стейтсмен», «Пэтриот», «Таймс оф Индиа» ва Ҳиндистонда чиқадиган бошқа газеталар совет раҳбарининг визити ниҳоясига етганлиги тўғрисидаги материалларни «Асосий вазифа — ядровий қуролланиш пойгасини тўхтатиш», «Қарашларнинг муштараклиги», «Ҳиндистон ва СССР Ҳинд океанига доир конференция тезроқ чақирилишини ёқламоқдалар» деган катта сарлавҳалар остида кўзга кўринарли жойларда босиб чиқариб, Ҳиндистон пойтахтида бўлиб ўтган учрашувлар ва музокараларни ғоят самарали деб таърифламоқдалар.

Кўпгина мамлакатларнинг газеталари АҚШнинг ядровий каллакли қанотли ракета билан жиҳозланган бир юз ўттиз биринчи «B-52» стратегик бомбардимончи самолётини ҳарбий-ҳаво кучлари қаторига киритганлигини ва бу билан СҚЧ-2 шартномаси қоидаларини бузганлигини қаттиқ қораламоқдалар Америка маъмуриятининг бу қадами қуролланиш пойгасини авж олдиришда янги давра, деб таърифланмоқда.

(ТАСС, 29 ноябрь).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ СЕССИЯСИ ОЛДИДАН

ХИЗМАТ НАМУНАЛИ БЎЛСИН

САВДО ВА МАИШИЙ ХИЗМАТ БЎЙИЧА ТАЙЁРЛОВ КОМИССИЯСИ МАЖЛИСИДАН

Республика Давлат план комитети, Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги, «Ўзбекбирлашув» правлениеси, Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлиги берган ахборотлардан меҳнаткашларга хизмат кўрсатишни ташкил этишда муайян ишлар қилинганлиги кўриниб турибди. Шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг талаб ва эҳтиёжлари тобора кўпроқ инобатга олина бошланди. Хизмат маданиятини оширишда силжишлар бор. Тайёрлов комиссияси аъзолари тегишли планларни бажаришдаги айрим иш натижаларини қониқиш билан таъкидладилар. Савдо министрлиги системасида товар обороти планини бажармаётган корхона ва ташкилотлар сони камайиб бормоқда. Қишлоқдаги чакана савдо ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан анча ошди. Маиший хизмат кўрсатишда олдинги йилга нисбатан ўсиш кузатилмоқда.

Айни вақтда халқ депутатлари КПСС XXVII съездида қўйилган вазифалар, бугунги куннинг юксак талабларидан келиб чиқиб кўпгина муҳим масалаларга алоҳида эътиборни қаратдилар. Умумий овқатланиш тармоқларини кенгайтириш, капитал қурилиш планларининг бажарилиши, мавжуд қувватлардан оқилона фойдаланиш, қишлоқда маиший хизмат кўрсатиш савиясини ошириш уларнинг диққат эътиборида бўлди.

Республика савдо министри М. Ҳасанов, «Ўзбекбирлашув» правлениеси раиси О. Маҳмудов, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министри Б. Бугров ушбу тармоқлар ишини тубдан яхшилаш учун қандай қайта қуришлар амалга оширилаётгани ҳақида алоҳида тўхталдилар. Аммо муҳокама чоғида сўзга чиққан ва саволлар билан мурожаат этган депутатлар уларнинг эътиборини йўл қўйилаётган қатор камчиликларга қаратдилар.

— Республикамиз пойтахтидаги миллий музика асбоблари фабрикасига хизмат кўрсатаётган 1-ошхонада бўлдим, — деди депутат, Тошкент заргарлик заводининг ишчиси П. Шоҳидова. — Акмал Икромов район ошхоналар трестига қарашли бу ошхонада санитария қоидаларига риоя этилмаётир. Овқат очиқ жойда тайёрланиб тановвул қилинмоқда. Ошхона ремонти шу йилнинг май ойида бошланганича ҳануз ниҳоясига етгани йўқ. Ошхона асбоб-ускуналари ҳам ремонтталаб. Корхона ишчилари бу ҳақда район трестига бир неча бор мурожаат этишган. Аммо ҳамон натижа чиқмаётир.

— Хизмат соҳасида кадрлар билан ишлаш, уларни танлаш ва тарбиялашга эътиборни кучайтириш ҳақида кўп гапирилади. Аммо кўпгина ташкилотларда гап гаплигича қоляпти. Пештахта ортида айрим номуносиб шахслар савдо қилаётганлиги номатлуб ҳол. Бу аттестацияда, албатта, инобатга олиниши керак, — деди депутат Андижондаги 162-қурилиш трестининг электр-газ пайвандчиси Р. Иминов.

Тайёрлов комиссиясининг аъзолари — депутатлар, нотиқларнинг билдираётган фикр-мулоҳазаларини таҳлил қилдилар, келтирилган факт ва рақамларни, депутатлар текшируви, халқ контроли комитети тақдим этган ҳужжатларда қайд этилган камчиликлар билан таққосладилар. Ҳар икки министрлик ва «Ўзбекбирлашув» асосий кўрсаткичлар бўйича планларни узлуксиз бажармаяпти. Буни спиртли ичимлик сотиш камайганлиги билан тушунтирмоқчи бўлаётганлар ҳам бор. Кўпгина ташкилотлар маҳсулот етказиб берадиган корхоналар билан бевосита алоқа боғламаётир, савдо корхоналарининг буюртмаси билан халқ истеъмоли буюмлари тайёрлаш практикаси оммалашмаяпти. Харидорларнинг талаб ва эҳтиёжларини ўрганмай буюртмалар бериш ортиқча моллар тўпланиб қолишига сабаб бўлмоқда. Ўтган беш йилликда мамлакат бўйича бундай ўтмаётган моллар икки марта кўпайган бўлса, Ўзбекистонда 4,5 баравар кўпайганлигини қандай баҳолаш мумкин?! Бу ўринда гап фақат пойабзал, тикувчилик буюмлари, гилам, атторлик буюмлари ҳақидагина кетаётгани йўқ.

Ўз вақтида республика Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлиги хизмат савиясини кескин ошириш ҳақида қўша-қўша планлар тузгани, тадбирлар белгиланаётгани ҳақида ахборотлар берган эди. Вақт ўтди, аммо сўз ва иш бирлиги таъминланмади. Айрим корхоналарда ўғирлик илдиз отди, планлар барбод берилди. Эндиликда аҳоли жон бошига кўрсатилаётган маиший хизмат бўйича республика Иттифоқда охирги ўринлардан бирида турибди. Эришилган натижа айрим республикалар эришган кўрсаткичдан тенг ярмига кам. Бу ҳақда яқинда бўлиб ўтган СССР Олий Советининг сессиясида ҳам айтиб ўтилди. Кейинги вақтда министрликнинг айрим раҳбарлари алмашди. Тармоқ кадрлар билан мустаҳкамланди. Комиссия аъзолари министрлик ўн иккинчи беш йилликнинг иккинчи йили планларини бажаришда кескин бурилишга эришиши лозимлигини таъкидлаб ўтдилар.

Бугунги кунда ҳар бир кишидан юксак самара билан меҳнат қилиш, жойларда мавжуд имконият ва резервлардан оқилона фойдаланиш талаб этилмоқда. Бу қайта қуриш талабидир. Аммо Савдо министрлиги ҳамда «Ўзбекбирлашув» вакиллари планларни бироз камайтириш керак, деб зорландилар. Депутатлар ва тайёрлов комиссияси аъзолари савдо маданиятини юқори кўтариш учун катта имкониятлардан фойдаланилмаётганлиги, маҳсулотни қадоқлаб сотиш каби тажрибалар суст оммалашаётганлиги, кўчма савдо ташкил этиш, ярмаркалар уюштиришга эътибор оширилиши кераклиги ҳақида мулоҳазаларини айтдилар.

С. МУҲИДДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони»
махсус мухбири.

КАСАБА СОЮЗ ҲАЁТИ

МУСОБАҚА, ТАШАББУС, САМАРА

Ўзбекистон касаба союзлари партия ташкилотлари раҳбарлигида ва хўжалик органлари билан ҳамкорликда меҳнат коллективларининг куч-ғайратларини КПСС XXVII съездининг тарихий қарорларини, ўн иккинчи беш йиллик планларини муваффақиятли бажаришга қаратмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети 1986 йил июнь Пленумининг қарорлари, ўн иккинчи беш йиллик топшириқларини бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб юбориш тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мурожаатномаси меҳнат ғайратини ва сиёсий активликни янада кучайтириб юборди. Меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, ресурсларни тежаш социалистик мусобақанинг бош мақсадига айланган. «Ҳозир ҳар бир кишидан талаб қилинадиган нарса шуки, — дейилади Мурожаатномада, умум бахт-саодати йўлида ҳалол меҳнат қилиш, ташаббус кўрсатиш, топширилган ишга масъулият билан ёндашиш, давлат манфаатлари ҳақида омилкорлик билан ғамхўрлик қилиш лозим».

Республикамизда янги беш йиллик бошланиши биланоқ ишчи ва колхозчилар, меҳнат коллективлари қимматли ташаббус ва ҳаракатлар билан чиқдилар. Жумладан, Жиззах областининг 19 ишлаб чиқариш илғори 1986 йилда «КПСС XXVII съезди йили — зарбдор меҳнат йили» шиори остида иш бошлаган эдилар. Бухоро области корхоналарининг бир гуруҳ илғор ишчилари эса ўн иккинчи беш йилликда ўн ва ундан ҳам кўп йиллик топшириқларини бажаришга аҳд қилдилар. КПСС XXVII съезди ҳамда Ўзбекистон Компартиясининг XXI съездига Тошкент области ва Тошкент шаҳридан сайланган делегатлар шу беш йилликда «Маҳсулот сифати — коллектив шарафи, шахсий меҳнат сифати — ишчи шарафи» ташаббусини бошлаб бердилар.

Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номли Наманган шойи газламалар ишлаб чиқариш бирлашмасининг тўқув цехи комсомол-ёшлар коллективи шу йилнинг июль ойидан Улуғ Октябрь социалистик революциясига бағишланган 70 зарбдор ҳафталик меҳнат вахтасида ғоят унумли ишламоқдалар. Улар зарбдорлик ва стахановчилик ҳаракатининг анъаналари изидан бориб маҳнатни, техника ва технологияни ташкил этишни такомиллаштираётирлар, хўжаликни юритишнинг иқтисодий методларини жорий этмоқдалар.

Ишчи ва деҳқонларнинг, инженер ва олимларнинг фаол меҳнати, партия XXVII съездида тасдиқланган талабчанлик, ижодкорлик ва ҳалоллик муҳити ўн иккинчи беш йилликка мўлжалланган иқтисодий ва социал ривожланиш планларининг бажарилишига муҳим омил бахш этаётир.

Бугунги кунда минглаб бригада, цех, участка, корхона ва ташкилотларнинг меҳнат коллективлари ўз имкониятларини чамалаб чиқиб, қўшимча социалистик мажбуриятлар қабул қилмоқдалар. Кўплаб ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари В. Гвоздев ва В. Сидорейко бригадаларининг ВЦСПС маъқуллаган ташаббусини қўллаб-қувватлаб, ўз меҳнат шижоатларини намоён қилмоқдалар. Бу бригадалар меҳнат унумдорлигини ўстиришни жадаллаштиришда чинакам бурилишни таъминлашга қарор беришган эди. Уларнинг намунаси республика халқ хўжалигини ривожлантиришда содир бўлаётган ижобий силжишларга кўмаклашмоқда.

Бу ташаббусни КПСС XXV съезди номли Наманган аврли газламалар комбинатидан А. Тошбоев бошлиқ бригада биринчилардан бўлиб қўллаб-қувватлади. Моҳир ишчи ўн иккинчи беш йилликнинг охирига мўлжалланган меҳнат унумдорлиги даражасига ўтган йилнинг декабридаёқ эришди. «Мубарекгаздобича» ишлаб чиқариш бирлашмасидан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Д. Қурбонов бошлиқ бригада аъзолари эса меҳнатни тўғри ташкил этиш, қурилмалар техник ҳолатини яхшилаш ҳисобига шу йилнинг декабрь ойида беш йиллик охирида кўзланган маррани забт этиш учун курашмоқдалар. «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси меҳнат коллективи юксак фаоллик кўрсатиб, беш йиллик планини 1990 йилнинг 7 ноябрида адо этишга аҳд қилди.

Янгийўл районидаги «Интернационал» колхози миришкорлари КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мурожаатномасига жавобан 880 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 31,5 ўрнига 35 центнердан ҳосил етиштириш ташаббуси билан чиққан эдилар. Бу — коллективларнинг ижодий ва меҳнат шижоати ўсганлигидан, социалистик мусобақа форма ва методлари кенг қўлланилаётганидан далолат бераётир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети III пленуми ишга янгича ёндашишга, ўсишнинг қўшимча резервларини қидириб топишга, ишлаб чиқаришни техникавий жиҳатдан янгилаш, маҳсулот сифатини яхшилаш учун қатъият билан курашишга ундади. Бунинг учун, аввало касаба союз ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари қисқа вақт ичида областлар, корхоналар ва хўжаликларнинг шу беш йилликдаги социалистик мусобақа шартларини қайта кўриб чиқмоқлари лозим. Юксак талабларга биноан мусобақани занг босган расмиятчиликдан халос этиш, уни ташкил қилишни такомиллаштира бориш, қабул қилинаётган социалистик мажбуриятларнинг иқтисодий асосланишига эришиш, ишчиларни маънавий ва моддий рағбатлантириш усулларини кенгайтириш, мусобақа шартларининг турлари ва кўрсаткичларини камайтириш керак. Бу эса пировард натижаларга эришишга астойдил интилишни кучайтиради.

Республика халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш ва хизмат соҳасини кенгайтириш Комплекс программасига мувофиқ уй-жой ва бошқа социал объектларни муддатидан илгари қуриб фойдаланишга топшириш мақсадида социалистик мусобақа ташкил қилинди. Ғолиблар учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Узсовпроф ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари таъсис этилди.

Партия, касаба союз ташкилотлари янги, илғор ташаббусларни қўллаб-қувватлаш билан бирга йўл қўйилган нуқсонларни тезроқ ва бутунлай бартараф этишга эътиборни қаратмоқдалар. Ҳали ҳам айрим меҳнат коллективларида мусобақа номигагина ташкил этилаётир, мажбуриятлардан нусха кўчириш, иқтисодий асосланмаган, коллектив мулоҳазаси ифодаланмаган ваъдалар бериш давом этаётир. Бундай ҳол Бухородаги «Техсложбитприбор» ишлаб чиқариш бирлашмаси Термиздаги тикувчилик, Гулистондаги тикув-галантерея фабрикаларида, Хўжайлидаги «Расжирмаслопром» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва бошқа корхоналарда юз бераётир.

Ошкоралик таъминланган жойда ишлаб чиқариш натижадорлиги ортиб бораётир. Бу иш СССР 50 йиллиги номли Навоий кон-металлургия комбинати, Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, Р. Люксембург номли Фарғона пиллакашлик фабрикаси касаба союзларида яхши йўлга қўйилган.

Мусобақанинг вазифаси топшириқларни бажаришни таъминлашдангина иборат эмас. Мусобақа қатнашчиларининг ижодий ғайратини ошириш билан бирга, пландан ташқари иқтисод қилиб муваффақиятга эриша бориш ҳам зарур. Самарқанд чинни заводида иқтисод ва тежамкорлик кўриги давом этаётир. Бу ерда ишчилар ўз таклифларини қайд этиш учун алоҳида кунни белгиладилар. Ўнлаб қимматли таклиф ва мулоҳазалар бу тадбирнинг ишчиларга маъқул бўлаётганлигини кўрсатмоқда.

Иқтисод ва тежамкорлик, аниқ ҳисоб ва назорат, ишчи маҳоратининг ўсиши Тошкентдаги «Малика» трикотаж-тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси, Қува мебель комбинати ва Андижон консерва заводида яхши йўлга қўйилганлиги эътиборга лойиқдир. Лекин Қўқон мебель фабрикаси, Нукус уйсозлик комбинати, «Узбекхлопкомаш» бирлашмасида суръат ғоят суст. Самарқанд пойабзал фабрикасида 3 миллион сўмликка яқин сифатсиз маҳсулот қалашиб ётибди. Бу меҳнат коллективида мусобақа ҳақида қандай гап-сўз бўлиши мумкин. Корхонада «Сифат аълочиси», «Олтин қўлли уста» фахрий номини олиш ҳуқуқи учун курашга ишчилар жалб этилмаётир.

Касаба союзлари коллектив шартнома мажбуриятларини, янги техника, механизациялаштирилган поток ва автомат линияларини жорий этиш, сермеҳнат жараёнларни комплекс механизациялаш планларини бажариш, иш жойларини аттестациядан ўтказиш борасидаги ўз ҳуқуқларидан ҳали ҳам тўла фойдаланганларича йўқ.

Клуб муассасалари, спорт базалари ва иншоотларининг кўпчилиги ҳали меҳнаткашлар ўртасида сиёсий-тарбиявий иш олиб бориладиган, уларни ҳар томонлама жисмоний камол топтириб чиниқтирадиган марказларга айланмаганлиги Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг III пленумида рўй-рост танқид қилинди. Ҳақиқатан, клубларнинг талайгина қисми ёпиб қўйилган, спорт майдонларида ишчилар камдан-кам бўлаётир. Кутубхоналар ва музейларга йиғилган ғоят катта маънавий бойликлардан мақсадни кўзлаб фойдаланилмаётир. Кўпгина физкультура коллективлари фақат қоғоздагина мавжуд, оммавийлик ва маҳорат секинлик билан ошмоқда. Тренерлар иш самарадорлигининг пастлиги касаба союз ташкилотларини ташвишга солмаётир. Манғит, Тўрткўл, Беруний тўқимачилик фабрикаларида, «Каршистройиндустрия» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли 1- ва 2-темир-бетон буюмлари заводларида меҳнаткашларга етарли шарт-шароит яратилмаган.

Мусобақа — омманинг жонли ижоди. Уни пухта ташкил этиб, меҳнат беллашувлари қатнашчилари куч-ғайратини, изланишларини жадаллаштириш вазифаларини ҳал этиш сари йўналтириш мамлакат касаба союзлари съездига муносиб туҳфа бўлади.

Ҳ. НИҒМОНОВ,
Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг секретари.

ЯНГИЛИКЛАР

БУЮРТМАГА БИНОАН

● Андижон аэропортининг учиш-қўниш майдонига биринчи марта Ил-76 оғир транспорт самолёти қўнди. У Якутиядан олти соатда ҳеч қаерда қўнмай учиб келди.

Андижон шаҳри ва областидаги бир неча корхоналарнинг коллективлари мамлакат шимолий районни меҳнаткашларининг буюртмаларига биноан маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Илгари бу маҳсулотлар АН-12 самолётларида манзилга етказиб берилларди. Лекин эндиликда бу самолётларнинг транспорт имкониятлари етарли бўлмай қолди.

КЎЧМА ХИЗМАТ

● Тошлоқ район марказий касалхонаси тўққизта қишлоқ даволаш амбулаториясида диагностика филиалларини ташкил этди.

Замонавий асбоблар билан жиҳозланган кўчма лабораториялар ҳар куни ўнлаб километр йўл босиб, олис қишлоқларнинг аҳолиси ҳузурига жўнаб кетади.

Медиклар беморларнинг йўлини қисқа қилиб, ўша жойнинг ўзида керакли биохимик текширишлар ўтказишлари, уларга даволаниш курси тайинлашлари ёки профилакторийга юборишлари мумкин.

(ЎзТАГ).

БИЗНИНГ КАЛЕНДАРЬ

АТОҚЛИ САРКАРДА

Г. К. Жуков туғилган куннинг 90 йиллигига

Совет Иттифоқи Маршали, тўрт марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, атоқли саркарда Георгий Константинович Жуков (1896—1974) нинг номини мамлакатимиз халқлари зўр фахр билан тилга оладилар. Унинг номи афсонавий баҳодирлар қаторидан жой олган. Негаки, Георгий Константиновичнинг Улуғ Ватан урушида халқимиз эришган оламшумул ғалабага қўшган шахсий ҳиссаси салмоқлидир.

Г. К. Жуков оддий халқ орасидан чиққан. У камбағал деҳқон оиласида дунёга келди. Совет ҳокимияти, Коммунистик партия унга кенг ҳаёт йўлини очиб берди. Георгий Константинович Совет Армияси сафларида бир умр хизмат қилиб, оддий солдатдан маршал даражасигача бўлган шонли йўлни босиб ўтди. Ярим асрдан зиёдроқ стажли коммунист Г. К. Жуков ўзининг бутун куч-ғайратини, иродасини, истеъдодини Совет Қуролли Кучларини қуришга, социалистик она-Ватан ҳимоясига бахшида этди.

Улуғ Ватан уруши Георгий Константиновичга она-Ватан мудофааси учун ўзидаги энг ажойиб фазилатларни ва истеъдодли саркарда характерини, қатъиятли коммунист жасоратини намойиш қилиш имкониятини берди. Уруш йилларида партия ва ҳукуматимиз унга Бош штаб бошлиғи, мудофаа халқ комиссари ўринбосари, Ставка аъзоси ва Олий Бош қўмондон ўринбосари, бир қатор фронтларнинг қўмондони каби юксак лавозимларни ишониб топширди. Георгий Константинович урушнинг дастлабки дақиқаларидан то сўнгги соатларигача энг қийин, ҳал қилувчи участкаларда бўлди. У Олий Бош қўмондонликнинг стратегик режаларини ҳамда йирик операцияларни ишлаб чиқишда ва амалга оширишда фаол иштирок этди.

Масалаларни оператив ҳал этишдаги дадиллик, вазиятни чуқур таҳлил эта билиш ва ҳар томонлама баҳолай олиш маҳорати, воқеаларни олдиндан тўғри айтиб бера олиш, душманга қарши ҳал қилувчи зарба бериш вақтини белгилаш, ўртага қўйилган мақсадга эришиш учун букилмас ирода маршал Жуковдаги саркардалик истеъдодининг қирралари эди. Г. К. Жуковнинг Улуғ Ватан уруши жангларидаги роли таҳсинга лойиқ. Москва остоналарида, Ленинград, Сталинградда, Курск ёйида, Днепрдан кечиб ўтишда, Украинанинг ўнг соҳилида, Белоруссияда, урушнинг сўнгги босқичи бўлмиш улкан Висла-Одер ва Берлин операцияларида фашистлар Германиясининг тор-мор этилиши масаласи узил-кесил ҳал бўлган эди. Ниҳоят, 1945 йил 8 майда Г. К. Жуков Совет Олий Бош қўмондонлиги номидан ва унинг топшириғига биноан Карлсхорст (Берлин)да фашистлар Германияси Қуролли Кучларининг капитуляциясини қабул қилди.

— Ватанимга, ўз халқимга хизмат қилиш мен учун асосий иш эди, — деган эди атоқли саркарда. — Соф виждон билан айтишим мумкинки, мен шу бурчимни бажариш учун ҳамма ишни қилдим.

Георгий Константинович Жуков совет халқининг буюк жасорати ҳақида ҳикоя қилувчи «Эсдаликлар ва ўйлар» китобини ёзди. У ўз асарида эҳтирос билан одамларни тинчлик ишини янада мустаҳкамлашга, уни янги уруш оловини ёқувчилар тажовузидан сақлаб қолишга даъват этди. Халққа фойда келтириш — атоқли саркарда Г. К. Жуков ҳаётининг бутун мазмунини ташкил қилади.

Карл Маркс, қаҳрамонларнинг ўлими қуёшнинг ботишига ўхшайди, деган эди. Жуков жисман ўлган бўлсада, унинг хотираси халқ қалбида абадий яшамоқда. Ҳарбий академия, Москва, Ленинград ва бошқа шаҳарлардаги кўчаларнинг, Калуга областидаги район маркази ва колхознинг саркарда номи билан аталиши, ҳарбий билим юртлари тингловчилари ва курсантлари учун маршал Г. К. Жуков номидаги стипендияларнинг таъсис этилганлиги фикримизга далилдир.

Э. САЪДУЛЛАЕВ.

ҚАЙТА ҚУРИШ ЧОРРАҲАЛАРИДА

Эски мезон билан ишлаб бўлмайди

ҚИЗИЛТЕПА РАЙОН ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИДАН

...Залга район активлари йиғилган. Қизилтепа районига пахта йиғим-теримида социалистик мусобақа ғолиби бўлганлиги учун республика ва область байроқлари топширияпти. Ҳар бир маърузадан кейин гулдурос қарсаклар зални ларзага келтиради. Нотиқлар ҳам шундай тантанавор ваъдаларни зўр ишонч билан айтишяптики, бу юксак ваъдаларнинг бажарилишига асло шубҳа қилиб бўлмайди.

Ҳақиқатан 1983 йили район пахтачиликда катта довруқ таратди. Айниқса йиғим-терим охирида область ва республика байроқларини кетма-кет қўлга киритди. Мана эндиликда ўшанда районнинг мусобақада қандай қилиб «ғолиб» бўлганлиги маълум бўлиб турибди. Бунда нопок шахсларнинг кўзбўямачилик ва қўшиб ёзишлари муайян роль ўйнаган эди. Табиийки, улар айни вақтда қонун олдида ўз қилмишларига яраша жавоб беряптилар.

Ўша зал. Бугун ҳам бу ерда район партия активи тўпланган. Актив иштирокчилари КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети III пленуми талаблари асосида идеология ишининг самарадорлигини янада ошириш юзасидан район партия ташкилоти олдида турган вазифаларни муҳокама қилмоқдалар. Доклад, нутқлар асосан ишчан ва танқидий руҳда бўлди. Асосий мақсад идеология ишидаги камчиликлар сабабини таҳлил этиб, уларни тезроқ барҳам топтириш тадбирларини белгилаб олишга қаратилди.

— Айни пайтда, — деди докладчи район партия комитетининг биринчи секретари Н. Холматов, — районимиз партия ташкилотларида қайта қуриш, идеологик, ташкилотчилик ва хўжалик ишларини бир-бири билан чамбарчас бирлаштиришни, ғоявий-тарбиявий фаолиятни турмушнинг реал проблемалари билан боғлашни, сафсатабозлик ва насиҳатгўйликдан, дабдабабозлик ва қуруқ гапдан халос этишни талаб қилади.

Бироқ районда бу талабларни ҳаётга татбиқ этиш жуда секинлик билан боряпти. Чунки кўплаб хўжаликларнинг раҳбарлари бўшангликка, интизомсизликка тоқат қилиб келишяпти. Қийинчиликларни дадиллик билан енгишмаяпти. Районда пахта, сут ва бошқа деҳқончилик маҳсулотлари тайёрлаш планлари барбод берилмоқда. Далаларда колхозчилардан кўра кўпроқ ўқувчилар ва ҳашарчилар ишлаяпти. Деҳқончилик ва чорвачиликни механизациялаштириш даражаси бугунги кун талабига мутлақо жавоб бермайди. Бу масалалар бўйича ўқилган лекция, суҳбатларнинг самараси сезилмаяпти. Сиёсий, иқтисодий ўқувлар савияси паст, район газетаси чиқишларининг таъсирчанлиги кам. Мактабислоҳоти, маданий-маиший тадбирларни амалга оширишга жиддий эътибор берилмаяпти. Умуман идеологик, сиёсий-тарбиявий ишлар усул ва услубларини қайтадан қуриш зарур.

Докладчи ҳамда сўзга чиққан «Ленинград» колхози партия комитетининг секретари Х. Усенов, район комсомол комитети биринчи секретари Х. Бафоева, «Партия XXII съезди» колхози раиси А. Асадов ва бошқалар ана шу камчиликлар сабабларини кўрсатиб беришди. Партия ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари фаолиятида кўп ҳолларда сўз ва иш бирлиги етишмайди, расмиятчилик ва кўзбўямачилик барҳам топмаяпти. Улар келтирган мисолларга қўшимча қилиб яна шундай фактни айтиш мумкин: бир неча йил дирки, район партия комитетининг агитация ва пропаганда бўлими юқори органларга районимиздаги 825 агитаторнинг ҳаммаси коммунистлар, деб ахборот бериб келмоқда.

«Совет Ўзбекистони» газетасида эълон қилинган «Кўзбўямачилик қачон барҳам топади» сарлавҳали мақолада бунинг кўзбўямачилик эканлиги, агитаторларнинг анча қисми партиясизлардан иборат эканлиги кескин танқид қилинди. Райком бюросида бу танқиднинг тўғрилиги қайта-қайта таъкидланди, бир қатор кишилар партиявий жазо олдилар. Бироқ ишнинг боришида ҳатто агитаторлар сифат составини реал ҳолатга келтиришда ҳеч бир ўзгариш сезилмай қолаверди.

Бундай ҳол янгилик эмас. Бошланғич партия ташкилотларининг йиғилишларида ҳам яхши қарорлар қабул қилинади, ишни яхшилаш учун конкрет тадбирлар тузилади-ю, амалий фаолиятда силжиш рўй бермай тураверади.

— Хўжалигимизга район партия комитети ва район Совети ижроия комитетидан фақат текшириш учунгина келишади, — деди ўз сўзида «Бухоро» колхози маданий-маиший ишлар бўйича раис ўринбосари Т. Жўраева. — Лекин уларнинг бирон марта ҳам амалий ёрдам бериш учун келганларини эслай олмаймиз. Эндиликда эски мезон, самарасиз услуб билан ишлаб бўлмайди. Қайта қуриш даври энг аввало, ҳар кимдан топширилган иш участкасида виждонан, ташаббускорлик билан меҳнат қилишни талаб этмоқда.

Йиғилишда ана шундай фаолиятнинг илк самараси ҳақида бир ижобий мисол келтирилди. Тольяттилик автомобилсозларнинг бўш вақтда тўрт кун маданий-маиший объектларда ишлаб бериш ташаббусига қўшилган Қизилтепа шаҳар ижроия комитети, район физкультура ва спорт комитети кенг жамоатчиликка таяниб шу пайтгача шаҳарда тўртта болалар учун спорт майдончаси, маданий-истироҳат боғини вужудга келтиришга эришдилар. Ҳозир бу жойларда болалар ва ёшлар учун турли хилдаги тадбирлар ўтказиляпти, катталар мамнун бўлиб дам олишяпти.

Аммо Қизилтепа пахта тозалаш заводи, паррандачилик фабрикаси, районлараро савдо базаси ва бошқа бир қатор корхона ва муассасалар партия ташкилотларида бундай фойдали ташаббусга қўшилиш йўлга қўйилмаган.

Партия активи йиғилишида мактаб ислоҳоти масаласига алоҳида аҳамият берилди. Фрунзе номли мактаб директори М. Холова, Қизилтепа пахта тозалаш заводи ишчиси Ф. Омоновалар мактаб ислоҳотини амалга ошириш жуда секинлик билан бораётганлигини ташвишланиб гапирдилар. Ҳақиқатан районда бу соҳада туб бурилиш ясаш лозим. Негаки, таълим-тарбия ишларида, мактабларга оталиқ ташкилотларининг ёрдам кўрсатиши ва билим масканларини замонавий ўқув ускуналари билан таъминлашда шунчалик нуқсонлар кўпки, бунга энди тоқат қилиб бўлмайди.

Йиғилиш иштирокчилари «Қизил тонг» газетаси фаолиятини, кино хизматини, меҳнаткашларни интернационал ва атеистик тарбиялашдаги хато ва камчиликларни ҳам жиддий танқид қилишди. Актив йиғилишида муҳокама этилган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

А. ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

«Совет Ўзбекистони» материаллари изидан

НАЗОРАТ КУЧАЙТИРИЛДИ

Газетанинг 1986 йил 5 август сонида босилган «МАҚСАД — СИФАТЛИ ХИЗМАТ» ва «ОСМОНЧА ФАРҚ» сарлавҳали мақолаларда баъзи областларда, масалан, Тошкент, Бухоро областларидаги айрим дорихоналарда жиддий камчиликларга йўл қўйилаётганлиги аниқ фактлар асосида кўрсатиб ўтилган эди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ МИНИСТРЛИГИ ДОРИХОНАЛАР БОШ БОШҚАРМАСИдан олинган жавобда маълум қилинишича, газета танқиди тўғри, деб тан олинди. Унда келтирилган камчиликларни бартараф этиш юзасидан зарур тадбирлар ишлаб чиқилди. Нуқсонларга йўл қўйган шахсларга нисбатан маъмурий чоралар кўрилди.

Тошкент области дорихона муассасаларида меҳнатни илмий ташкил этиш, кичик механизация воситаларидан самарали фойдаланиш бўйича илғор тажриба мактабларида машғулотлар ўтказилди. Область дорихона омбори қурилишини тезлаштириш юзасидан тадбирлар кўриляпти. Давлат нархлари ва совет савдоси қоидаларига риоя этиш устидан назорат кучайтирилди.

Бухоро области дорихона базаси 2-бўлим мудири Т. Раҳматовдан 23.254 сўм камомад чиқди. Материаллар тергов органларига топширилди. Газлидаги 14-дорихона мудири Н. Мустафоевдан 1084 сўм 40 тийин камомад чиқди ва у вазифасидан четлатилди. Тегишли материаллар тергов органларига топширилди.

Свердлов ва Қоракўл районларидаги марказий дорихоналар мудирларига маъмурий чоралар кўрилди. (РЕДАКЦИЯДАН: негадир айбдорларнинг исм-фамилиялари расмий жавобда аниқ кўрсатилмаган).

Ахборот хизмати ишларини кучайтириш мақсадида Ғиждувон, Свердлов, Қоракўл районларида ҳамда Бухоро шаҳридаги 2-поликлиника қошида фармацевтика ахбороти кабинетлари ташкил этилди. Бухоро шаҳрида яна битта справкалар бюроси очилди.

Бундан ташқари ёш мутахассислардан Бухоро областига 31 нафар провизор ва 27 нафар фармацевт юборилди.

Дорихона муассасалари раҳбарларининг масъулиятини ошириш мақсадида аттестация ўтказилди.

Тисланиш

ЁХУД БОҒОТ РАЙОНИДА ПЛАНЛАР БАРБОД БЕРИЛАЁТГАНЛИГИ ХУСУСИДА

Боғот районида ўтган мавсумда пахта тайёрлаш плани бажарилмади, тўққиз хўжаликдан фақат иккитаси белгиланган планни уддалади. Деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларининг кўпгина турларини етиштиришда қолоқликка йўл қўйилди.

— Аҳволни бу йил албатта ўнглаб оламиз. Ўтган йилги қарзни ҳам узиш, пахтачилик ва бошқа тармоқларни жадал олға силжитиш учун барча имкониятларга эгамиз, — дейишганди район ва хўжаликларнинг раҳбарлари йил бошида.

ТАҲЛИЛ ВА САБОҚ

Мана, ўн иккинчи беш йилликнинг биринчи йили якунланяпти. Очиғини айтганда ишда бурилиш юз бергани йўқ. Минбардаги сўзлар, улкан режалар билан амалий натижалар ўртасида тафовут катта.

Факт ва рақамларга диққат қилинг: ўтган йили планга етмай қолган етти минг тонна қарзни узиш нари турсин, бу йилги пахта тайёрлаш плани аранг 70 процент бажарилди, район давлатдан яна ўн минг тонна пахта қарздор бўлди. Ялпи ҳосил бир йил ичида 5 минг тонна камайди.

Қатор хўжаликларда олдинга қадам қўйиш ўрнига орқага қараб тисланиш рўй берди. Масалан, «Ленинизм» колхози ўтган йили планда белгиланган 6 минг тонна ўрнига 3900 тонна пахта топширган бўлса, бу йилги жами ҳосил уч минг тоннага ҳам етмади. Колхоз раиси О. Авазов ишда ўзгариш ясаш ўрнига қолоқликка турли хил баҳона кўрсатиш, ваъдабозлик қилиш билан машғул.

«Победа» колхозида ўпирилиш содир бўлди. Манфаатпарастлик, ғаразгўйлик, гуруҳбозлик ишнинг белига тепмоқда. Қисқа вақт ичида раис уч марта алмаштирилди, лекин аҳвол ўзгармади, кўрсаткичлар пасайиб кетди. Планда кўзда тутилган 3060 тонна ўрнига 1650 тоннага яқин пахта тайёрланди. Кўпчилик бригадаларда йиллик план 50—55 процент ҳажмида бажарилди, холос. Бошқа турдаги деҳқончилик маҳсулотлари етиштириш, гўшт ва сут тайёрлаш планлари ҳам барбод бўлди.

Районда фақат битта хўжалик, яъни Ленин номли колхоз пахта тайёрлаш планини бажарди. Ер-сув шароити, моддий-техника ресурслари бир-биридан фарқ қилмаса ҳам, хўжаликларнинг кўпчилигида ҳосилдорлик кескин камайди. Айниқса, Димитров номли, Искандар Дўсов номли колхозларнинг давлатдан қарзи катта. Бу колхозларга янги сайланган раҳбарлар, аввало, правление раислари Р. Болтаев, Б. Оллоберганов ўртоқлар ишончни оқлаш йўлида етарли фаолият кўрсатмаётирлар. Натижада улар бу йилги планларнинг бажарилишини таъминлай олмадилар. Планнинг тақдири — раҳбарнинг салоҳияти учун асосий мезон. Буни тушуниб етмаган раҳбар узоққа бормайди.

Район агросаноат бирлашмаси кенгашининг раиси К. Жуманнёзов қолоқлик сабабларини изоҳлаб, пахтачиликда илғор технологияни, агрономия фани ютуқларини жорий этиш суст эканлигини эътироф этди. Ўтган йили кузда фақат 1450 гектар ер шудгорланган. Ғўзага ишлов, минерал ва органик ўғитлар бериш агротехникаси бузилган. Қумлоқ ерларда тупроқ таркибини яхшилаш, алмашлаб экишни ўзлаштириш, ерларни мелиорациялаш тадбирлари тўла амалга оширилмаганлиги ҳосилдорликнинг пасайишига олиб келди.

Шундай савол туғилади: пахтачиликни интенсив ривожлантириш юзасидан РАПО белгилаган тадбирлар, қабул қилган қарорлар қаёқда қолди? Ғўза парваришида ва ўсимликни озиқлантиришда агротехника қоидалари бузилган пайтда РАПО бош агрономи Қ. Отажонов, хўжаликларнинг бош агрономлари, етакчи мутахассислар нега пассивлик, лоқайдлик кўрсатишди? Хатони эътироф қилиш эмас, уни тузатиш керак эмасми?

Хўш, йилнинг аччиқ сабоқларидан тегишли хулоса чиқариб олиняптими? Дангал айтиш керакки, хатолар яна такрорланмоқда, келгуси йил ҳосилига тайёргарлик ишлари қизитиб юборилмаётир. Кузги шудгорлаш, органик ўғитлар тўплаш, 3100 гектар қумлоқ ернинг таркибини яхшилаш, мелиорация тармоқларини тозалаш ва кенгайтириш ишлари кейинга сурилмоқда.

Эскича ишлашдан воз кечмаётган айрим раҳбарлар фурсатни ва имкониятни бой бериб, дўппи тор келганда баҳона излашга ўрганиб қолишган. Масалан, пахтачиликдаги қолоқликка об-ҳаво инжиқлиги, сув танқислиги ва ҳоказоларни сабаб қилиб кўрсатишдан чарчамаётган раҳбарларга шундай савол бериш жоиз: пахтачиликда юз берган қийинчиликларни инкор этмаймиз. Айтинг-чи, бошқа тармоқлар нега оқсамоқда?

Районда 4520 тонна ўрнига 2 минг тоннадан кўпроқ полиз маҳсулотлари, 3010 тонна ўрнига 2847 тонна сабзавот, 776 тонна ўрнига 662 тонна гўшт, 4960 тонна ўрнига 3900 тонна сут тайёрланиб, планлар бажарилиши хавф остида турибди. Йил тугашига оз вақт қолди. Маҳсулот тайёрлашда ўзгариш сезилмаётир. «Ленинизм» колхозида гўшт тайёрлаш плани эндигина 30 процент, «Победа» колхозида 50 процентга етган. Нариманов номли колхозда ўтган ўн ойда ҳар бир сигирдан 2223 килограмм сут олинган бир вақтда, қўшни Димитров номли колхозда бу кўрсаткич 821 килограммни ташкил этди. Бу хўжаликда сут тайёрлаш йиллик плани ҳозиргача 50 процент бажарилди. «Победа» ва Жданов номли колхозларда ҳам сут етиштириш асоссиз равишда камайиб кетяпти.

Район партия ва совет ташкилотлари, агросаноат бирлашмаси чорвачиликдаги қолоқликни тугатиш, подада сигирлар бош сонини ўстириш ва зотини яхшилаш, озуқа базасини мустаҳкамлаш, фермаларда меҳнатни илмий асосда, техника тараққиёти негизида ташкил этиш тўғрисида муҳим қарорлар қабул қилдилар, аммо уларнинг аксарияти бажарилмаётир. Қоғозбозлик, расмиятчилик билан деҳқончилик ва чорвачиликни олдинга силжитиб бўлмаслиги ўз-ўзидан аён. Район партия комитетининг биринчи секретари Р. Қутлимуродов, район ижроия комитети раиси И. Қурбонов, РАПО кенгаши раиси К. Жуманнёзов ўртоқлар эскича ишлашга, ваъдабозликка қачон барҳам беришади? Ахир бундай иш тутиш қайта қуриш, жадаллаштириш талаблари билан сиғишмайди-ку?!

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

НИКОЛАЙ ТИХОНОВ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 90 ЙИЛЛИГИГА

ҲАЁТ ВА КУРАШ КУЙЧИСИ

Комил ЯШИН,

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси

*

Устоз ҳақида сўз

*

СУРАТДА: Николай Тихонов (чапдан учинчи) қадрдон дўстлари, совет маданиятининг арбоблари Комил Яшин, Николай Грибачев, Георгий Марковлар билан.

С. Маҳкамов фотоархивидан.

Кўпмиллатли совет адабиётининг оқсоқолларидан бири — Николай Тихонов ҳақида сўз кетганда қардош халқларимиз — «у бизнинг шоиримиз», деб ҳақли равишда ғурурланадилар. Мен бунда русларни ҳам, грузинларни ҳам, туркманларни ҳам, ўзимизни ҳам кўзда тутаман. Бунга уларнинг тўла ҳақ-ҳуқуқлари бор. Нега деганда, бу меҳнаткаш, ажойиб истеъдод соҳиби бўлган камтарин инсоннинг серқирра ва баракали ижоди ғоявий теранлиги ва кўламининг кенглиги билан кишини ҳайратга солади. Сабаби, у Октябрь қуёшининг ҳаётбахш нуридан қувват олиб ўсиш-униш ва юксалиш йўлига тушган мамлакатимиз ҳаётидаги туб ўзгаришларни, халқимиз ҳаётидаги муҳим нуқталарни асарларидаги такрорланмас образлари орқали моҳирона акс эттиради. Шунинг учун ҳам бу улкан сўз санъаткорининг тонгдай гўзал ва сўлим шеърияти, ҳаётдай жўшқин прозаси, оташин публицистикаси ҳар бир юракка яқин ва азиздир.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси зулм ва қашшоқликка асосланган эски тузум устидан ғалаба қозонганида навқирон Николай Тихонов умрининг йигирманчи баҳорини қаршилаган, ҳаётнинг аччиқ-чучугини бошидан кечирган, яхши билан ёмоннинг фарқига етадиган йигит эди. У биринчи жаҳон урушининг халқ бошига келтирган жабру жафосини ўз кўзи билан кўрди, золимларнинг манфаатини кўзловчи қирғиннинг гувоҳи сифатида окопларда азоб чекди. Теварак-атрофдаги ноҳақликлар, оддий кишиларнинг аянчли аҳволи, очкўз зодагонларнинг шон-шуҳратга интилишлари, бу йўлда ҳамма нарсага ҳозирликлари, ўз манфаатларини эл-юрт манфаатидан устун қўйишлари унинг кўзини эртароқ очди, фикрини тиниқлаштирди. Рус классикларининг ўлмас асарлари эса бу йўлда унга раҳнамо бўлди, етакчилик қилди. Шунинг учун ҳам эрк ва озодликка ташна бўлган минг-минглаб тенгқурлари қатори «Аврора» кемасидан Қишки саройга ўқ узилган кундан бошлабоқ у инқилоб аскарлари сафидан жой олди ва то умрининг охиригача содиқ қолди.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси бу ёш аскарнинг қўлига қурол билан бирга қалам ҳам тутқазди. Бу ҳақда шоир шундай ёзади: «Замонамизнинг кўпчилик шоирлари сингари, мени Октябрь революцияси шоир қилди, деб баралла айтоламан. У менинг кўзимни очди, менда халқларни бирлаштирадиган келажак учун, тинчлик лагерини мустаҳкамлаш учун, демократик майлдаги халқларнинг социализм йўлига чиқиб олиши учун уларга куч бағишлайдиган буюк интернационализм туйғусини тарбиялади».

Шоир қўлда қурол ва қалам билан инқилоб ғалабаларини мустаҳкамлаш учун фидокорона кураш олиб борди. Унинг «Поход дафтари» туркумига кирган поэтик асарлари бундан ёрқин далолат беради. У қай мавзуда қалам тебратмасин янги ҳаёт ютуқларини олқишлади, замондошларини улуғ Ленин партияси бахш этган социалистик тузумни мустаҳкамлашга чақирди.

Николай Тихонов эл билгич, юрт кезувчи, чин маънодаги жаҳонгашта шоир эди. У бепоён Россиядан ташқари Кавказ ва Ўрта Осиёни ҳам беш қўлидай яхши билар, бу ўлкаларга чуқур эҳтиром ва муҳаббат билан қарар эди. У йигирманчи йилларнинг иккинчи ярмидан бошлаб, Ўрта Осиёдаги бошқа республикалар қатори бизнинг республикамизга ҳам тез-тез ташриф буюриб турарди. У меҳмон сифатида келмасди, балки ишлашга, мамлакатимиз ва адабиётимиз ҳақидаги билимларини янада бойитишга, қалб тўридан жой олган ўлкамиз ва унинг кишилари ҳақида янгидан янги асарлар яратишга келар эди. Шунинг учун ҳам Совет Шарқи мавзуи унинг ижодида муҳим ўрин эгаллаганига ажабланмаса бўлади.

Шоир ёшлигидан бошлаб Шарқ классиклари ижодига ҳурмат билан қарарди. У Ҳофиз, Умар Хайём, Саъдий, Рудакий, Жомий, Алишер Навоий, Низомий, Бобур, Тагор, Абай, Тўқтағул, Фурқат, Муқимий, Ҳамза ижодини яхши билар, кези келганида уларнинг асарларидан кишини ҳайратда қолдириб, катта-катта парчалар ўқиб берар эди. Ойбек, Ғафур Ғулом, Мирзо Турсунзода, Уйғун, Зулфия, Берди Кербобоев сингари ўзига замондош қаламкашларнинг ижодларини ҳам синчковлик билан кузатиб борар, уларнинг ҳар бири билан яқиндан алоқа боғлаганди.

Шуниси диққатга сазоворки, Николай Тихонов рус совет ёзувчилари орасида биринчилардан бўлиб, Ўрта Осиё мавзуига қўл уриб, бу ерда бўлаётган янги, социалистик ўзгаришларни партиявий позицияда турган ҳолда моҳирона акс эттирди. Муҳими шундаки, бунда у баъзи бировларга ўхшаб Шарққа экзотика сифатида қарашдан йироқ бўлди, тўғри ва ҳалол йўлни танлади, социалистик реализм принципларидан четга чиқмади. Натижада унинг ижод уфқи тобора кенгайиб, янги-янги образлар билан бойиди. Адибнинг 1930—1931 йилларда эълон қилинган «Йўрға» шеърлар тўплами ва очеркларидан ташкил топган «Кўчманчилар» китобида ана шундай ҳол кўзга ташланади. Бу тўпламларга кирган асарларда муаллиф янги ҳаёт тантанаси йўлида тер тўкаётган замондошларимиз ҳақида меҳру муҳаббат билан ҳикоя қилади.

Адибнинг Шарқ маданияти ва кишиларига бўлган эътибори йигирманчи йилларнинг ўрталарида ёзилган «Вамбери» повестида ҳам яққол сезилиб туради. Машҳур венгер олими, европаликлар орасида биринчи бўлиб Бухорога дарвешлар тўдасига кириб, ислом динининг қонун-қоидалари бобида манаман деган шариат пешволарини ҳам мот қилган ва кейинчалик «Мовароуннаҳр тарихи» деган асар ёзиб, тарихда чуқур из қолдирган Арминиум Вамбери ҳақида адабиётда талай асарлар яратилган. Уларнинг аксариятида Вамбери образи нотўғри талқин этилади, экзотик тасвирларга зўр берилади, диндорларнинг мутаассиблиги биринчи планга чиқарилади. Тихоновнинг асари марказида эса Шарқ, жумладан Осиё маданияти ва халқлари тарихини чуқур қизиқиш билан ўрганган, соф ниятли, фидойи олим образи туради. Асарда тасвирланишича, Вамбери ўз даврининг етакчи олими бўлиб етишувида қанчалар қийинчиликлар ва машаққатларга дучор келмасин барига дош беради, матонат кўрсатади, Туркия, Ҳиндистон, Афғонистон орқали Бухорога йўл оларкан, баъзи худбин ва нопок шахслар уни бу йўлдан қайтаришга, қўрқитишга ҳаракат қиладилар. Бироқ Вамберининг қарори қатъий эди. Бунда Шарқ кишиларига бўлган ҳурмати мададкор бўлади. Нияти холислигидан йўлдаги айрим фалокатлардан, ёвуз ниятли кишилар ҳужумларидан омон қолади ва кўзлаган мақсадига эришади. «Мен соф кўнгил билан борганим учун ҳам соғ-омон қайтиб келдим»,— дейди Вамбери мухолифларидан бирига.

Ёзувчининг «Халифа» ҳикоясида эса ана шу нарсанинг аксини, яъни бегоналар юртига ёвуз ният билан келган, фотиҳлик, босқинчилик ва қароқчиликни ўзига касб қилиб олган шахс фожиасини кўрамиз. У шахс туркиялик, ўзининг тили билан айтганда «мусулмонпарвар», Ўрта Осиёдаги, жумладан Бухородаги мўминларни ҳам ислом байроғи остига бирлаштириш мақсадида изғиб, инглизлардан садақа сўраб юрган истилочи Анвар пошшодир. Ёзувчи асарда бу кимсанинг тулкидай айёрлик билан соф ниятли одамларни чалғитишга уринишини, ичи қора, риёкор ва муттаҳамлигини жонли лавҳаларда тасвирлайди. Анварнинг аянчли тақдири ҳам мантиқий равишда кўрсатилганидан ўқувчида қонуний нафрат туйғуларини уйғотади.

Адибнинг Ўрта Осиё мавзуидаги асарлари орасида «Лабиҳовуз чойхонаси» ва «Бобурнинг қабри» ҳикоялари ҳам ўзларига яраша ўрин тутади. У биринчи асарида янги ҳаётга юз тутган кишиларни кўрсатишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган бўлса, «Бобурнинг қабри»да совет кишиларининг қўшнимиз Афғонистон кишиларига кўрсатаётган беғараз ёрдами ва интернационалистик кўмагини тасвирлайди. Ҳикоядаги биолог олим Коробов афғонистонлик оддий меҳнаткашлар мушкулини осон қилиш учун келган совет кишиларининг вакилидир. Унинг ҳалол ва меҳнатсеварлиги теварагидагиларда яхши таассурот қолдиради, бироқ реакцион гуруҳга яқин бўлган Азизхон сингари кимсалар уни чалғитишга уринадилар. Бундан эса натижа чиқмайди, чунки мустаҳкам иродали Коробов ўз меҳнати ва хулқи билан уларга тегишлича зарба беради.

«Бобурнинг қабри» совет-афғон меҳнаткашлари ўртасидаги интернационал дўстлик ва ҳамкорлик мавзуида яратилган дастлабки асарлардан бири эканлиги билан ҳам аҳамиятга моликдир. У ёзувчининг Шарқ мавзуидаги бошқа асарлари қаторида ҳозирги кунларда ҳам муносиб роль ўйнаб келмоқда.

Кенг китобхонлар оммаси Николай Тихоновни ҳассос шоир ва моҳир прозаик сифатида урушдан олдинги йиллардаёқ бағоят севиб қолгандилар. Унинг халқаро мавзудаги «Сами» поэмаси қўлдан қўлга ўтиб, чет мамлакатларга ҳам донғи таралди. Асарда Ҳиндистонда истиқомат қиладиган Сами деган боланинг халқлар доҳийси Ленинга меҳри моҳирона тасвир этилади. У ўқувчида ўзига нисбатан хуш кўриш туйғусини уйғотади. Шоир ана шу мурғак қаҳрамон тимсолида буюк қўшнимиз Ҳиндистон халқларининг эрк ва мустақилликка кучли интилишини акс эттиради.

Моҳир санъаткорнинг ижоди Улуғ Ватан уруши йилларида қаҳрамон Ленинград жангчиларинигина эмас, балки бутун мамлакатимиз меҳнаткашларини фашизмга қарши курашга отлантирди. Деярли уч йил давом этган Ленинград қамали кунларида шоир шаҳар ҳимоячилари сафида бўлиб, О. Берггольц, В. Саянов, А. Прокофьев, М. Дудин сингари кўплаб қаламкашлар билан бирга душман устидан қозонилган ғалабага ўзининг муносиб ҳиссасини қўшди. Унинг ўша йилларда ёзилган «Киров биз билан», «Михлар ҳақида баллада», «Ленинград ҳикоялари» сингари поэтик ва прозаик асарлари китобхонлар ўртасида кенг шуҳрат қозонган. Ҳамкасблари ижод борасида ундан намуна олишга ҳаракат қилардилар. Ўша йиллари Тихоновнинг граждандлик жасорати ҳам тилларга тушган эди. Бир воқеа ҳамон эсимда, 1942 йилда бўлган бир йиғилишда Ёзувчилар союзимизнинг ўша пайтдаги раҳбари Ҳамид Олимжон нутқ сўзлаб, ҳамкасбларини ленинградлик шоир Николай Тихоновдек ижод қилишга, ундан ўрнак олишга чақирганди. Ҳамид Олимжоннинг «Россия» деган ажойиб шеъри ҳам ўшандан кейин, жасоратларга тўлиқ ўша йилларнинг таъсирида вужудга келганди.

Биз Николай Тихонов билан кўп марта учрашиб суҳбатлар қурганмиз. У адабиётимизнинг жонкуяр дўстларидан ва тарғиботчиларидан бири эди. Ўзбек классик шоирларидан тортиб, ҳозирги турли бўғинга мансуб қаламкашларимизнинг асарларини рус тилида нашр этиш масалаларида у яқиндан ёрдам берар, тўпламларимизга муҳаррирлик қилар ва сўзбошилар ёзарди. Унинг ўзбек шоирлари асарларидан қилган таржималари ҳам таҳсинга лойиқдир.

Николай Тихонов сира тиним билмас, серғайрат ва жонкуяр инсон эди. Бундан роппа-роса ўн йил муқаддам Москвада ўзбек адабиёти кунлари ўтган эди. Ўшанда Союзлар уйининг Колонна залида ўтган улкан адабий йиғинда у ўзбек адабиётининг ҳозирги аҳволи тўғрисида сўзлаб, ижодкорларимизнинг асарларини жиддий таҳлилдан ўтказди ва уларнинг эътиборини келгусида турган муҳим вазифаларга қаратди.

Бу ажойиб инсон фақат мамлакатимиздагина эмас, балки чет элларда ҳам машҳур эди. У совет маданиятининг вакили сифатида жуда кўп мамлакатларда бўлиб, тинчлик ва осойишталикни сақлаб қолишдек умум ишимизга муносиб ҳиссасини қўшди. Тинчлик ва эзгулик, аҳиллик ва ҳамжиҳатлик, империалистлар ва мустамлакачиларнинг кирдикорларини фош қилиш, жаҳон халқларини уруш оловини ёқувчиларга қарши курашиш учун бирлашишга чақириш — асарларининг лейтмотивини ташкил қилиши ҳам бежиз эмасди.

1949 йилда Н. Тихонов бошчилигида А. Софронов, Ойбек ва Мирзо Турсунзода Покистонга сафар қилган эдилар. Ана шу сафар натижасида кўпмиллатли совет адабиётимиз халқаро мавзудаги қатор янги асарлар билан бойигани маълум. Н. Тихоновнинг «Покистон ҳикоялари», М. Турсунзоданинг «Ҳиндистон қиссаси», Ойбекнинг «Покистон таассуротлари», «Нур қидириб», «Зафар ва Заҳро», «Ҳақгўйлар», А. Софроновнинг талай шеърлари ва бошқа асарлар шулар жумласидандир. Николай Тихонов ҳам ана шу сафар натижасида юқоридаги туркум ҳикоялардан ташқари қатор шеърлар ҳам яратди.

Николай Тихоновнинг «Ўртоқ Серго тоғларида», «Грузия баҳори», «Кахетия ҳақида шеърлар», «Симон большевик» сингари қатор асарлари кўпмиллатли совет адабиётимизнинг олтин фондидан жой олган десам янглишмайман. Халқаро мавзудаги «Икки оқим», «Тинчлик тарафдорларининг Иккинчи умумжаҳон конгресси», «Тоғли мамлакат ҳикоялари», «Оқ мўъжиза», «Яшил зулмат» ва Ленин мукофоти билан тақдирланган «Олти устун» сингари асарлари ҳам адиб обрўсини жаҳон бўйлаб таратди.

«Дўст ўлкаси» китоби ҳам шоирнинг халқаро мавзудаги асарлари жумласидандир. Ундаги қаҳрамонлар она заминнинг оддий кишилари, оқилона ҳаётни бунёдга келтириш йўлида тер тўкаётган, урушнинг ҳар қандай кўринишига barҳам беришга уринаётган оддий меҳнаткашлардир. Ёзувчи «Қўш камалак» китобида эса ўзига замондош бўлган жуда кўплаб ижодкорлар ва уларнинг асарлари борасида қалам тебратади. Биз китобдаги ажойиб санъаткорларнинг ижодий жасоратлари билан танишар эканмиз, муаллифнинг узоқ йиллар мобайнида қунт билан иш олиб борганини ҳис этамиз.

Николай Тихонов барча халқларнинг яқин дўсти ва севимли шоири эди. Ўзбек китобхонлари ҳам уни севишар, асарларини мароқ билан ўқишар ва шоир билан учрашувдан олам-олам завқ олардилар. Ўлкамизга ва адабиётимизга ихлоси баланд бўлганидан шоир умрининг охиригача республикамиз маданияти ривожига сидқидилдан хизмат қилди. Республикамиз ҳам шоирнинг бу борадаги меҳнатларини муносиб тақдирлади. Унга «Ўзбекистон ССР халқ шоири» деган юксак фахрий унвон берилди.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин ва СССР Давлат мукофотлари лауреати Николай Тихонов республикамиз меҳнаткашларининг коммунистик келажакни тобора яқинлаштириш борасидаги ютуқларидан завқланар, ҳар бир янгиликдан чин дилдан суюнар ва қувонарди. У ўзини чинакам маънодаги пахтакор санар, «оқ олтин» ижодкорлари ҳақида қатор шеърлар битган бўлса ҳам бундан тўла қаноат ҳосил қилмасди. Унда республикамиз кишиларининг ажойиб меҳнат зафарлари борасида янгидан янги асарлар яратиш нияти бор эди.

Севимли дўстимиз ҳаёт бўлганида тўқсонга кирарди. Эл ардоғидаги санъаткорнинг мухлислари уни эҳтиром билан ёдга олиб, тўқсон йиллигини нишонлаяптилар. У эса бир-биридан ажойиб асарлари билан коммунизм қурувчиларининг улкан сафида туриб, замондошларимизни ёрқин келажак сари чорлаяпти, ядро қирғинларининг олдини олишга, тинчлик ва осойишталикни мустаҳкамлашга, осмонимизни беғубор сақлашга ва замонамизни янада яшнатишга даъват этяпти.

Ҳақиқий, эл севган шоир абадий барҳаётдир!

ГАЗЕТА ТАХЛАМЛАРИНИ ВАРАҚЛАГАНДА

«Қизил Ўзбекистон» («Совет Ўзбекистони») 61 йил илгари хабар қилган эди:

1925 йил, январь

АНДИЖОНДА ХОТИНЛАР БЎЛИМИ

Андижон уезди, Хонобод қишлоғида хотин-қизлар бўлими 1924 йилнинг октябрь ойида тузилган эди. Уюшмада ҳозир 115 хотин-қиз бор. Уларнинг кўплари масъул ишчиларнинг хотин-қизлари ва сингилларидир.

Ленин ўртоқнинг хотин-қизлар тўғрисидаги васиятларидан олиб ҳар хил лекциялар сўзланадир. Фирқа ячейкаси уюшмага яхши раҳбарлик қиладир.

ЎЗБЕК КОНДОКТОРЛАРИ

Езда ерлилаштириш комиссияси томонидан ерли халқдан кондокторлар тайёрлаш учун 2 ойлик курс очилган эди. Унда ўқиб чиққан ўзбек кондокторлар ҳозир Авлиёота ва Пишпак ўртасида юриб ишламоқда. Турган жойлари ва олган ойликлари қаноатланурлик.

ХИВАДА БИРИНЧИ ФИРҚА ЯЧЕЙКАСИ ЯХШИ ИШЛАМОҚДА

Хивада бўлган биринчи фирқа ячейкаси ўз ишини дуруст йўлда олиб кетиш билан барча сиёсий тўгаракни ҳам яхши йўлга қўймоқда.

Ҳозирда Хива фирқа аъзоларига сиёсий билим берuб турган фақат мана шу сиёсий тўгаракдир. Бу тўгаракда фирқа аъзоларидан бошқа комсомоллар ҳам иштирок этадир.

КАРМАНАДА ПАХТА ЗАВОДИ

Кармана станциясида пахта заводи кўпгина пул сарф қилиниб шу йил иш бошлади ва унга «8-нчи рақамли пахта заводи» номи берилди. Бу заводда ҳозир 120 ишчи бўлиб, кўпи ўзбеклардир. Завком томонидан ишчиларга қизил чойхона ва қироатхона очилди. Унга «Қизил Ўзбекистон» ва «Озод Бухоро» газеталари келиб турибди.

ФАРҒОНА ВОДИЙСИДА БИРИНЧИ ЯНВАРГАЧА ОЛИНГАН ПАХТАЛАР

Андижонда 2 миллион 92 минг 512 пуд, Қўқанда 1 миллион 461 минг 131 пуд, Наманганда 1 миллион 250 минг пуд, Тошлоқда 320 минг пуд, Фарғонада 512 минг пуд, Федченкода 365 минг пуд, Асакада 400 минг пуд пахта йиғилди. Келгуси мавсимда пахта экиш учун 206 минг десятина ер белгиланди.

ИДОРАМИЗДА ЯНГИ МЕҲМОНЛАР

Эски Тошкентдаги ўзбек хотин-қизлар билим юртида ўқувчилардан бир гуруҳи кеча идорамизга келиб, газета ишлари ва матбаамиз билан танишиб чиқдилар. Газетамизнинг саркотиби уларни газетанинг мақсади, ички ишлари, материалларнинг қайдан олиниши, мухбирлар орқали халқ билан алоқаси ҳақида гапириб берди. Газета хотин-қизларнинг ўз ичидан чиққан мухбирларга, хотин-қизлар турмушидан ёзилган мақола, хабарларга муҳтож, бунда сизнинг билим юрти ўқувчилари ёрдам бериши зарур, деди.

ЯНГИ ШАҲАР

Ўзбекистоннинг Ургут музофотидаги 5 қишлоқ (Сўфиён, Кўзни, Чашмон, Исбонзи, Торинчоқ) жамоаси «Ургут» номида шаҳар бўлиб бирлашмоққа қарор чиқардилар. Бу янги шаҳарда тахминан 6 минг киши бўлғуси ва «Ургут» шаҳри Самарқанддан 35 чақирим узоқликда тузилгисидир. Шаҳар биринчи навбатда электрлаштирилгисидир.

Тайёрловчи Тўлқин РУСТАМОВ.

СПОРТ

ШАХМАТ:

ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

Самарқандда ўсмирлар ўртасида ўтказилган республика чемпионатида 30 га яқин шахматчи ўзаро дона сурди. Қизлар баҳсида тошкентлик спорт мастерлигига номзод Надежда Репрун 13 имкониятдан 11 очко тўплаб республика чемпиони бўлди. 10,5 очко жамғарган тошкентлик Дилнора Абдураҳмонова иккинчи ўринни олди. Чирчиқлик К. Ибодуллаева билан Тошкент области вакили М. Мансурова 10 тадан очко билан фахрли учинчи ўринни эгаллашди.

Йигитлар ўртасида самарқандлик Баҳодир Багиров 12 имкониятдан 9,5 очко тўплаб ғалаба қозонди. Тошкентлик Роман Пастернак билан самарқандлик Шуҳрат Сафинлар 9 тадан очко билан 2- ҳамда 3-ўринларга кўтарилишди. Энди ғолиб шахматчилар СССР чемпионати баҳсларида иштирок этадилар.

Ҳ. ИНОҒОМОВ.

БОКС:

МЕҲМОНЛАР ЗАФАРИ

Қўқонда «Локомотив» кўнгилли спорт жамияти марказий Совети биринчилиги бўлиб ўтди. Мусобақада РСФСР командаси вакиллари вазнлар бўйича беш марта ғалабага эришиб, муваффақият қозондилар. Қозоғистон ва Ўзбекистон боксчилари иккитадан олтин медалга эга бўлишди. Украина ва Латвия чарм қўлқоп усталари бир мартадан ғолиблик супасига кўтарилишди. Бухоролик Х. Тўраев билан красноярсклик А. Воробьёв баҳси мухлисларда яхши таассурот қолдирди. Қўқонлик К. Тошматов 57 килограмм вазнли боксчилар мусобақасида зафар қучди.

Р. ЮСУПОВ.

КЕЧИРИЛМАС БЕПАРВОЛИК

Баҳористон райони «Помуқ» тайёрлов пунктидаги катта пахта ғарами бир неча дақиқада ёниб кетди. Китоб районидаги «Макрид», Файзулла Хўжаев номли пахта тайёрлаш пунктларида, Нишон пахта тозалаш заводида кичкинагина учқундан ёнғин чиқиб кетди. Бунга айрим раҳбарларнинг беparволиги сабаб бўлди. Масалан, ўша «Помуқ» пахта пунктида ёнғин назорати ходимлари йиғим-терим арафасидаёқ ҳосил қабул қилишни тақиқлаб қўйган эдилар. Бу эса Баҳористон район ижроия комитетининг раиси А. Абдиевга ёқмади. У ўзи шахсан пунктга келиб, ўт ўчирувчилар ўрнатган пломбани олиб ташлади. Абдиев кейинчалик область партия комитетининг бюросида қилмиши учун жавоб берди ва учёт карточкасига ёзиш шарти билан қаттиқ виговор олди. Аммо ёнғинга қарши режимни бузишлар давом этаверди. Бунинг оқибатини эса юқорида айтиб ўтдик.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

Қашқадарё областидаги кўпгина пахта пунктларида ана шундай ҳолни кўришимиз мумкин. Чора-тадбирлар кор қилмаяпти. Ёнғин чиқди, деб пахта етишмовчилиги ёпиб кетилган даврлардаги одатлар ҳали ҳам унутилмаганга ўхшайди. Ульянов ва Нишон районларидаги заводлар ҳузуридаги пунктлар территорияси қовжираб кетган ўт-ўлан ва ахлатлардан тозаланмаган, шлангли электр кабеллари синаб кўрилмаган, сим учлари очилиб ётибди. Электр шчитларида штепселлар йўқ. Шундай экан, ҳар лаҳзада ўт чиқиб кетиши мумкин. Лекин ёнғинни ўчириш осон бўлмайди. Чунки кранлардан сув олиш учун резинка «ичак»лар йўқ. Бунинг устига, насослар йўқлиги туфайли водопровод тармоғи ҳам ишламаяпти. Шу боисдан бир қанча пахта пунктларини ишлатиш тўхтатиб қўйилди. Хўш, ҳосил нобуд бўлаётгани, корхона ишламай қолгани учун ким жавоб беради? Ахир пахтакорлар зўр бериб ишлаб, ҳосилни териб олишган-ку?

В. ШУМАЙЛОВ, ЎзТАГ мухбири.

ТВ — Тинглангг, томоша қилинг — Р

30 НОЯБРЬ, ЯКШАНБА

ТВ

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.45—Ритмик гимнастика. 10.15 «Спортлото». 10.25 —«Будильник». 10.55 —«Совет Иттифоқига хизмат қиламан!» 11.55 —«Тонгги почта». 12.25 —«Саёҳатчилар клуби». 13.25 —«Музикали киоск». 13.55 —«Қишлоқ янгиликлари». 14.55 — «Здоровье». 15.40 —«Ералаш». 15.50 —Психология фанлари доктори Ш. А. Амонашвили билан учрашув. 17.20 —«Эртак ҳузурида меҳмонда». 18.45 — «Халқаро панорама». 19.30 — Сув полоси. Европа чемпионлари кубоги. 20.00 — «Кинопанорама». 21.30 —«Время». 22.05 —«Янгра, гармонь». 23.30 — «Телетомошабин ҳамроҳи». 24.00 Янгиликлар.

МТ-II. 9.00—«Зарядкага сафланинг!» 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.25—«Онамларнинг мактаби». 9.55—Ижрочи ёшлар концерти. 10.30—«Рус тили». 11.00 — Концерт. 11.25 —Тожикистон ССР телевидениесининг программаси. 12.25 —«Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 13.15 —«Дунё ва ёшлар». 13.50 —«Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар». 14.20 —«Революция туфайли туғилган». Бадиий фильм. 3-фильм. 15.40 — Ҳужжатли фильм. 16.35 —«Афсонавий мерган». Спектакль. 19.30 —«Ҳайвонот оламида». 20.30 —«Хайрли тун, кичкинтойлар!»

ЎзТВ-I. 7.25 —Ритмик гимнастика. 7.50 —Телефильм. 8.20 —«Тонгги тароналар». 8.30 —«Ахборот». 8.50— Телефильм. 9.00 —«Время». 9.40 —«Биргаликда куйлаймиз». 10.00 —Футбол мавсуми якунлари. 10.45— «Касаба союзлари — коммунизм мактаби». 11.20 —«Қувноқ стартлар». 12.20 —«Театр учрашувлари». 13.10 —«Сифат —бош мезон». 13.40 —Реклама. 18.00—«Қувноқ шаҳарча». 18.30 —С. Раҳимов хотира-соврини учун классик кураш. 19.10 — «Дунёда тинчлик учун» 19.30— «Ахборот». 19.50 —«Мультипанорама». 20.30 —«Ахборот». — 20.55 —«Санъат олами». 21.30 —«Время». 22.05 —«Инсон ва замин». 22.35 —«Октябрь ёғдуси нур сочар элга».

Р

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Янги музикали ёзувлар. 9.15 — «Табассум». 10.15 — «С добрым утром!». 11.30 — «Тошкентнинг музикали ҳаёти». 12,10 — «Ишчинома». 13.00 — «Чорвадор». 13.30 — «Ўзбек экрани куйлари». 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.00 — Болалар учун концерт. 15.40 — «Заҳарли ҳаёт ёки севги қурбонлари». Спектакль. 17,10 — «Мен севган қўшиқ». 18.15 — Фан уфқлари. 18.30 — Дўстларимиз эстрадаси. 19.25 — «Ёшлик». 21,00 — Халқаро кундалик. 21.10 — «Табассум». 22,30 — Ўзбек кинофильмларидан қўшиқлар. 23.30 — Дам олиш концерти.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

«УЗСТРОЙТЕПЛИЦА» ТРЕСТИНИНГ 125-КЎЧМА МЕХАНИЗАЦИЯЛАШГАН КОЛОННАСИГА

ишлаб чиқариш бўлими катта инженери, бош механик, қурилиш касбидаги ишчилар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — ишбай мукофотли, ишларнинг кўчма характери учун 20 процентли қўшимча ҳақ тўланади.

Адрес: Тошкент область, Қуйлиқ посёлкаси, Транспортная кўчаси (177-автобуснинг «Поликлиника» бекати).

ТАШКИЛОТЛАР ВА МУАССАСАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«Союзучетиздат» Бутуниттифоқ давлат бирлашмасининг

ТОШКЕНТДАГИ 10-БОСМАХОНАСИ ТУГАТИЛАДИ

Ўзаро ҳисоб-китоблар бўйича даъволар 15 декабргача қуйидаги адресда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, 700027, Ўзгариш кўчаси, 18-уй.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 30/XI да Уйқудаги гўзал (12.00), Сўғд элининг қоплони (19.00).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 30/XI да Ўғрини қароқчи урди, 2/XII да Куёв, 3/XII да Келинлар қўзғолони.

«Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси коллективи редакциянинг собиқ ходими Рустам МУРОДОВнинг вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва қариндош-уруғларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.